

VIENYBE LIETUVNIKŲ

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 11.

Plymouth, Pa., d. 13 Kovo (March) 1901 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XVI.

Raszant apie permainymą adresu butinai reikia atsiųsti ir senąjį adresą. Dėl norinczių pamatyti mūsų laikraštį siunčiame vieną numerį dykai. Prenumerata turi būti išvirszaus apmokėta.

THE WEEKLY
"Vienybė Lietuvnikų"

APPEARING EVERY WEDNESDAY

The only Lithuanian "NEWSPAPER" in PLYMOUTH, PA. Represents the interest of more than 300,000 Lithuanians in the United States. Subscription only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE	\$0.25
ONE INCH ONCE	\$1.00
ONE INCH, ONE YEAR	\$10.00

all communications must be addressed

J. J. Pauksztis & CO. Plymouth, Pa.,
The Printing Office of "Vienybė Lietuvnikų" executes the cheapest, promptest and most correct printing in lithuanian language:
Jon PAUKSZTIS in all modern languages.

"Vienybė Lietuvnikų"

Isleidžia kožną Seredą, Plymouth

KASZTUOJA.

ANT METU AMERIKOJE....	\$2,00
Į UZMARĘ.....	\$3,00

APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų \$10,00
Viena eilutė smulkiom raidėms 25c.
Už colį vieną sykį garsinant \$1,00
Pajieszkojimai: už vieną sykį 50c.
Du sykius garsinant 75c.
Tris sykius (už vieną dolerį) \$1,00
Pinigai kitaip nesistuncia, kaip tik per MONEY ORDER, o registravotose gramotose ant szito antraszo:

J. J. Pauksztys & CO.
224 East Main Str.,
Plymouth, Pa.

Star Drug Store.

kampas Main & Eno str.

PLYMOUTH, PA.

Parduoda gerai sutaisytas gyduoles ir chemiszkus dalykus. Gerą muilą, szepteczius, szukas ir t. t. Perfumas ir didelę daugybę visokių mažmozių. Czysta arielka, vynai ir kitoki gėrymai vartojami kaip vaistai.

Daktaru receptai sutaisomi kogeriausiai.

M. ROSENBAUM

Geriause dėl Lietuvių Agentura ant visos

Philadelphios.

Pardūdam LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIU į visas dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszimus kiekvienoj' dalyje svieto ir siunčiam pinigų greitai ir pigai.

Susisznekam visokiose kalbose. Pinigų priimam bankon ir iszmainom. Visame dūdam prieteliszką rodą.

Mūsų Offisas 609 South Third str., PHILADELPHIA, PA.

A. L. GRAICZUNAS,

(LIETUVISZKAS DAKTARAS.)

772 Milwaukee Ave. Chicago, Illinois.

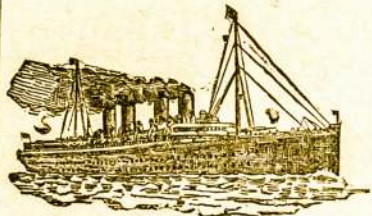
PRIMA nuo 8 iki 10 ryto
LIGONIUS nuo 12 iki 1 po piet
nuo 7 iki 9 vakare.

Atelk pats arba gali paszaukt į savo namus. Gydau paszkučigiū ir dūdiziuotėje paslaptyje užlaikau uželkrezianczias limpanczias, gėdingas ir praetoto vyrizkimo ligas. Atiszaukiantiems per laiszką su apraszymu savo ligos duodu rodą.

Telephonas 309 - 2 S. S.

P. V. Obiecinas,

1012 Carson str. S. S. PITTSBURG, PA.

Parduodu Laivakortes ant visokių linijų ir siunčiu pinigų į visas dalis svieto. Doviernests (pavedimus rasztu) atlikimui reikalų su Maskolijos valdzia. Izmainau visokius pinigų ont amerikonzkų ir t. t. Darau apszergėimus nuo ugnies (Fire Insurance) ant visokių daktų. Jeigu kurį atkeliauvę užlaikytų kastlegarnėje, tegul szauktael prie mane, o asz jį iszliuosuosiu. Lietuviai kreipkitės pas savo tautietį, o buste uszanėdinti.

W. Matusевичius.

Uzdėjan krautuve visokių tavorų kaip ant tai: marezkinių, kalnierių, naktalzių, petneezų, visokių skrybėlių, maininių czeverykų, marezkinių ir dar kitokių daigtų. Teipogi laikau ir kriaucziszką szapą, siviu drapanas dailiai ir pigiai. Lietuviai jeigu einat pas žydą, geriane eikit pas savo tautietį 112½ E. Main st. PLYMOUTH, PA.

Krautuve Fornicziau.

Czlonai gausite pigiausiai visokius naminius rakandus, kaip tai lovas, komodas, kreses ir t. t. Kiekvienas sykį pas mus pirkes, ateina ir kitų sykį. Susikalbėti galima viešip.

A. FAINBERG,

56 E. Main str. PLYMOUTH, PA.

Griaicziausiai iszgydo visokias ligas

Dr. J. Szlupas

Telephone 4373. 421 Penn. Ave. Scranton, Pa.

Daugiau kaip 30 metus iszmeigintas!
Dr. RICHTERO
wisam swietui zinomas
"ANKER" (Inkarinis)
PAIN EXPELLER.
yra geriausia gyduole nuo
Rheumatizmo,
Neuralgijos, Sausgelos,
Strenu Skaudejimo ir tt.
ir wisokiu Rheumatiszku
skaudejimu.
uz 25c. ir 50c. pas wisus
aptiekorius arba pas
F. Ad. Richter & Co.,
215 Pearl Street,
New York.

Mėsinyčia Adomo Adžgaucko,

Užlaiko kasdien szviežią mėsą, kiaulieną, versziena, jautiena, avinoziena, kumpiai szvieži rukyti, deszrų visokių galima gauti dideliam pasirinkime.

teipogi užlaikau milty, cukriaus, kavos, arbatos, žuvų, silkių, surio ir visko kas tikt yra reikalinga žmogui dėl maisto ir už p gesnę prekę nei kaip pas kitus visi pas Ad. Adžgaucka

220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

Daktarka. Johanna Želviene.

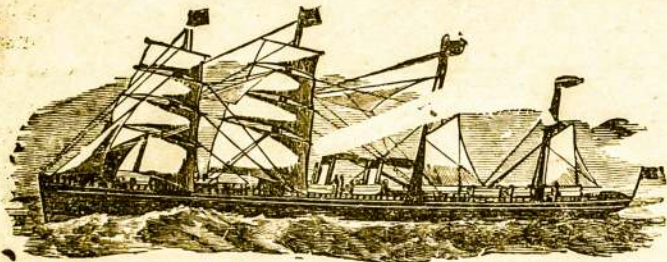
Vienintelė lietuviszka daktarka gydo visokias ligas. Offisas ir gyvenimas: ant kampo Centre Ave. ir Church ulyczių. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
nū 12 iki 1 po piet,
atidarytas { nū 6 iki 8 vakaro.

Priima į savo namus ant tamtikro laiko gimdyves (moteris palage) ir suteikia joms pagelbę ir gerą priežiūrą.

Max Kobre
 Successor to
KOBRE & HERSCHMANN
Litewski i Polski BANK
 40 Canal Str.,—142 Division Str., New York

Prieteliai! dūdu jums žinią, kad mes pardūdam Szifkortes ant visų greicioziausių laivų už pigiausia prekę. Esu užtvirtintu agentu ant linijų, North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Netherlands Lines Roterdamo. Siuncziamė pinigų, kuriūs jusų prieteliai gauna į 15 dienų. Musų kantorėje galite susiznekėti lietuvizskai ir lenkiszskai. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 25 metus su kožu apsiėjome teisingai. Teiposgi pardūdamė tikietus ant visų geležinkelių Amerikoje ir Europoje.

Duodam žinoti kad mes priimam pinigus į depositą bankos ir mokam po 3½ procentus ant metų. Procentą tik tą mokam nuo 50 dolerių ir višzaus, ale kad buva padėti ne mažiau kaip 6 mėnesius. Padėti ir izimti gali kožną dieną nuo 9 ryto iki 2 po pietų, ir nuo 4 iki 8 val. vakare.

Lietuvizskas ir Lenkiszskas **Kromas** visokių szviežių tavo rū. Taipogi pardūda szifkortes į visas dalis svieto, ant greicioziausių ir drucziausių laivų. Izmaino visokius piningus, o ir nusiunczia į užmarę, tiesiog į namus greitai ir pigiai.

Tam. A. Butkevyczius,
 NANTICOKE, PA.

Didele krautuve
IR KARCZIAMA
 Kas nori gero tavo gauti ir skanaus gėrymo ragaut, tegul atsilanko pas **Joną Žukaucką**
 Plymouth, Pa.

ADRESAI
 CENTRALISZKŲ VIRSZINŲKŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ UPAČGYSTĖS.
 Prezidentas — V. Daukszys
 P. O. Box 1018 Plymouth, Pa.
 Sekretorius — A. Jlgunas
 412 Breaker Str — Canton, Pa.
 Kasierius — A. Olszewskis
 60 Sub-Sta. Chic go, Ill
 Knygius — N. Olszinskas
 825 St. Clair str. Cleveland, Oh.

The Fair Store.
 Prešė mus krautuve:
 Viedra' dėl anglių 1 c.
 Cėberiai 6c
 Pintinės del drapanų 39c
 S calbyrės 10c.
 Spianynės 10c.
 Zerkolat 5c.
 10 atuoju blekinės 10c.
 Kedziū ēl ēi 7c.
 Duoninta ne liai 1c.
 Duonmaizis 5c

THE FAIR STORE
 Pirmiaus Herberger's stand 43 E. Maine st.
 Abe J. Stone, savinikas.

„LIETUVA“

Nedėlinis Laikraštis iszeina kas pėtnyczia Chicagoje ir paduoda žmoniems svarbiauses ir teisingiauses žines isz Amerikos, Lietuvos ir viso svieto. „Lietuva“ paduoda naujausias politiszkas žines, tai yra, apie krutėjimą žmonių visuose krasztuose svieto, visose vieszpatystėse, apie jų darbus, uždarius, naujausius izradimus (izmislus) ir t. t. Kas „Lietuva“ skaito dasizinos apie viską, kas tik sviete darosi, apsiszvieis ir izmoks žmoniszskai pasielgti.

„Lietuva“ kasztuoja ant metų \$2.00 ant pusės metų \$1.00. Pinigai tūbut užmokėti isz virszaus.

Užsiraszdam ir pinigus siusdam adresuokite teip:

A. Olszewski
 924 33-rd. st., Sub-Sta. 60
 CHICAGO, ILL.

WM. N. REINOLDS, Jr.,
 ADVOKATAS.
 42 Welles Building,
 Wilkes-Barre, Pa. Telephone 306
 Skolina piningus.

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuvizskas **ERAVCPAS** Suvienytose Valstijose Sziaurinė Amerikos, kuriame iszdirba geriause **ALŲ PORTERŲ** ir **ELIŲ**.

Nes yra daromas isz grynų javų ir geriausių apfinių, norint ir geriant truputį užsilinksminti bet galvos neskauda, nes jame nėra jokių primaiszytų kvarbų nė proczky.

Todėlgi perkentieji ir įardavėjai (kascziniškai) visose restalaukite Lietuvizsko

laus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelspita aavo Vientauczius lietuvius.

laus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelspita aavo Vientauczius lietuvius.

POLISH---LITHUANIAN
BREWING CO.
 DANVILLE, PENN., A.

SPAUSTUVE.

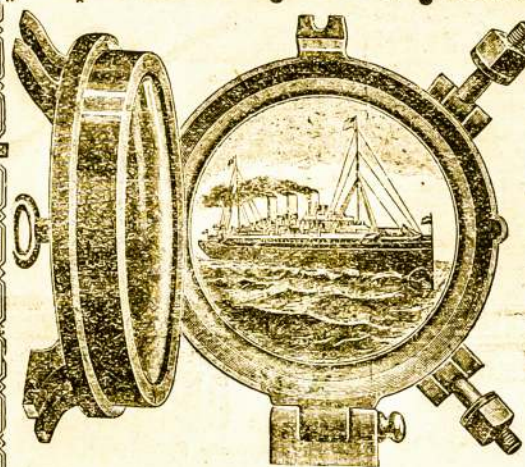
„Vienybes Lietuvninku“

224 E. Main Street, PLYMOUTH, PA.

Spausdinasi visokios knygos, konstitucijos dėl draugyszių, appgarsinimai, tikietai, bilos, gromatos ir kiti visoki darbai. Darbas atliekamas greitai ir pigiai.

PARDUODA LAIVAKORTES

* Ant visu kialiū geriausių ir greicioziausių laivų *

Siun czia pingus į visas svieto dali greitai ir pigei. Norintis kad jo piningai siuncziami į tėvynę nepražutų ir kuo greicioziausiai nueitų tegul kreipiasi

PO TOKIU
 ADRESU
 pas mumis

J. J. Pauksztis & Co.

(P. O. Box 1018) 224 East Main Street,
 PLYMOUTH, PA.

6 West Main st. — tai yra mus numeris. Centū nupirke daugians mėsos mus krautuveje, negu cokioj nors kitoj mieste. Koda? Mes perkame už pingus ir pardouame už pingus, už tai nekū nęprakiszume. Nę raszkykite pes mus bargoti. NMAZINTOS PRESOS MUS MESOS KSACTUVE
 6 W. Main st. Plymouth, Pa.

CASH for acceptable ideas.
 State if patented.
THE PATENT RECORD,
 Baltimore, Md.

PERŽVALGA.

— P. J. Suiszergis per „Lietuvą“ ragina sutverti naują „Tautiszką Susivienijimą“, nes dabartinis Susiv. yra kunigų virszininkų vienu įnagiu. Kunigai, matyt, to ir geidžia, ir stumia prie to savo žanda riskais pasielgimais išzmesdami sau nepatinkamus šanarius, kurie reikalauja ir nuo kunigų teisybės. Kunigų mieris yra toks: Susiv. prie dabartinių sanlygų nepakils, kas matoma išz praktikos ir vis turės persimainyti ant nepriegulmingo tautiszko. O kad nepatektų „szliupiniams“ (kaip išzsitare vienas kunigas ant seimo Pittsburge) kasa, reik dabar išzmessti visus netikėjlius, kurie negalėtų padaryti jokių painių pasilikimų kasos ir tokiu budu kunigeliai turės kelis tukstančius dolerių stipendijų kuni-gams, mokinantiesiems į jezuvitūs Europoje.

— Elizabeth, N. J., prakilnesni lietuviai 18 Vasario parengė tam tikrą balių, kurio pelną paskyrė ant tautiszkų reikalų, \$5,00 suszelpimui kankintinių, \$1,00 Visztelui, \$3,00 ant paminklo Dr. V. Kudirkos, \$5,00 ant laikraszczo „Freedom“ ir \$4,00 ant naudos „Motinės“. Gražu butu, kad ir kitose vietose lietuviai panašiai darytų. — „Lietuva“.

— Elizabeth, N. J. trys draugystės, butent szv. Kazimiero, szv. Jurgio ir szv. Juozapo tariasi nemokėti kun \$6 už kviteles, bet tik \$1,00. Dėlto draugystės norėjo laikyti susirinkimą pobažnytinėje saleje, ką patyręs kunigas uzrakino sale ir susirinkimo nebuvo. Bet draug. nutarė susirinkimą laikyti kitoje vietoje, kur kun. jau negalės kenkti.

— Pittsburg'e 3 Kovo Vytauto moksliszka draugystė buvo parengusi prakalbas ant paminėjimo numetimo baudžiavos. Kalbėtojais buvo p. Naujokaitis, kun. Sutkaitis, kn.

Czepananis, p. Urlakis ir Lorentas. Geriausiai kalbėjo kun. Sutkaitis ir p. Urlakis. Ant galo p. Lorentui kun. Sutkaitis sustabdęs kalbą, kaip paduoda „Atėitis“. Ant susirinkimo buvo renkamos aukos suszelpimui kankintinių.

— Baltimoreje, 4 Kovo buvo didelis susirinkimas, parengtas trijų draugyszių, apvaikszczių numetimo baudžiavos. Kalbėtojais buvo p. Raczinskas, p. Nagurauckas, p. Mikolainis ir Dr. Szliupas.

— Shenandoah, Pa. 16 Vasario buvo susirinkimas pobažnytinėje saleje atminčiai szimtmėtinių sukaktuvių gimimo vyskupo M. Valancziaus. Kalbėtojais buvo kun. Milukas ir kun. Kudirka. Po prakalbų tapo iszrinktas komitetas išz 12 ypatų, kuris rupinsis apie iszleidimą vysk. Valancziaus rasztų.

— „Homestead New Messenger“ išz 6 Kovo pranesza apie tulą žiuponę Mary Goards (suambryta), 20 metų, kuri yra kaipo vertėja New Yorko magistratuose ir mokanti lietuviszkai, italiszkai, maskoliszkai, angliszkai ir dar keletą kitų kalbų. Gimusi esanti Maskolijoje. Gal greitai buti lietuvaite arba zydelkaite, kuri matydama pelningą vietą prasmokino tųjų kalbų.

— Prusų Lietuvoje mieryjama įsteigti „Lietuvninkų Susivienijimą Prusuose“, kurio mieriu butų: 1) Platinti broliszką meilę ir apszvietimą tarp lietuvių, idant pakelti savo tautos vardą tarp svetintauzczių. 2) Spaudinti ir platinti lietuviszkus rasztus, kurie apszvietimui tinka ir turi susirszimą su mūsų tauta. 3) Laikyti susirinkimus su prakalboms ir įsteigti Susiv. kuopos. 4) Uzdėti knygytus visur, kur tik randasi atsakantis skaitlius lietuvių ir 5) Gyventi vienybėje gelbstint viens kitam dvaszizkuose ar svietiszkuose reikaluose“. Taigi mieris gana

puikus, tiktai linkėtina, kad nebutų teip vedamas kaip „Byrutes“, blaivystės draugystės „Zvaigždė“ ir „Moterių Apszvietos Draugystė“, kurios ir turi prakilnius mierius, bet ant metų neįstengia nė vieno susirinkimo atlikti. Vasario 2 d. Tilžeje buvo suszauktas tam tikras susirinkimas dėl Susivienijimo, bet želėk Dieve, atėjo tik keletas žmonių, bene patys užmanytojai. Kitas susirinkimas, dėl Susivienijimo tapo suszauktas Žibuose ant 19 Vasario, bet kaip jis buvo pasekmingas, neturime dar žinių. Isz viso imant, Prusų lietuviai norėtų sau skyrriam ką veikti, bet nieko neįstengia. Visame jie szalinasi nuo Didžiosios Lietuvos tautiecių (iszimant keletą ypatų). Visi Prusų lietuviszki laikraszcziai, rodos, nemato darbų Did.

Lietuvos ir Amerikos tautiecių. Jų visi redaktorai toki stropus, žingeidus apie lietuvių judėjimą, kad neima nė vieno laikraszczių su lotyniszkomis raidėmis ir gi net ant užkvietimo nesiuenczia mainais savojo, ką daro redakcijos, visai nesuprantanczios lietuviszkos kalbos. Prusų lietuviszki redaktorai turi žvirblių baimę, kad jiems bent skaitant rasztus su lotyniszkoms raidėmis, ar praneszant ką išz lietuviszko judėjimo, neušitraukti nemalonę augsztosios valdžios, kad kartais nesugriūtų „Faterlandas“.

— Vasario 10 d. „Lietuviszka Giedojimo Draugystė“ Tilžeje kelė labai puikią szventę, kur buvo labai puikus užvedimai (teatras) ir dainos, kur dainavo apie 40 dainininkų. Viskas išzisekė labai szlovnai, bet kas buvo per užvedimas (perstatymas) ir dainos nieko nežinia, nes turbut sutarta negarsinti, kad nieks apie tai nedasziznotų. „Nauja Liet. Ceitunga“ labai išzgyrė szventę, bet apie programą nė žodelio.

Isz Lietuvos.

Narbmiestis, Suvalkių gub. Iszėjės išz bažnyczios stoviu ant ulyczios, žiuriu — kaip eitvars iszsiszkėtės ateina virszininkas, atėjo, praėjo ir nuneszė deguto smarvę į bjurą. Po valandai atbėga žemsargis ir varinėja nuo ulyczios szalin žmones, kas nesitraukia, tą stumdo ir varo szalin. Viens žmogelis paklausė: dėlko stumdai ir varinėji nuo gatvių?

Czia tur naczalnykas praeit.

— Bene mes naczalninkui ant tako stovime, o jeigu ant tako stovime, tik czia pro visus krasztus galima praeit, ką tu bijai, naczalninks nė viena nesumyniojo nė ne sumynios, naczalninko pagelbininks toks stors, o praeina, pats naczalninks daug plonesnis, ir tas praeis.

— Na eikit, eikit, teip daug nesznezėje.

— Tai kur mes galim eit?

— Kur eisit tik czia nebuokit.

Tai matot, vyrai, toliaus gal užgjis gudai mums ir žeme vaikszcziot, gal turėsim ant stogų lipti; o tai su tuo nedvyvai, ba jau daug dalykų priesz prigimtą tiesą užgynė.

— Naumiestyje yra toks bausis szmekeris vardu Grajauckas, ilgas kaip kartis, landus kaip vaszkuota yla, bjaurus kaip gyvatė, bažnyczioje teip su tikra szirdžia poteriauja, kad lupos per porą colių atsiraitoja, o po miestą teip sznipinėja, teip lietuvius moka persekiot, kad nė joks žandaras teip nemokės. Tur but dėlto teip ir poteriauja, kad Dievas jam geriaus padėtų lietuvius persekioti, o Dievas turbut jo maldas iszklauso, kad Grajauckui vis pasiveda szitą sugriebti.

Vieną dieną, pietus nuneszus, su pundeliu grįžta išz miestlaukio mergina Endrukaitukė ir sutinka ant tilto szmekerį Grajaucką. Grajauckas puolė ant merginos ir pik-

tu balsu suszuko: „Ką tu czia neszi“?

— „Dreki“ atsakė mergina.

Tada Grajauckas užkeikė, ir kaip vanagas griebė merginą viena ranka už sprando kita ranka už krutinės ir emė draskyt; jos pundelį teip gi iszkrate, ją pacią iszcziupinėjo, iszuostinėjo, pas merginą rado tai, ką pas kožną mergelę galima rast, nieko Grajauckas neiszrado užginto.

Dabar ta mergina padavė Grajaucką į sudą už draskymą, už šrptomą ant kelio ir dar buk szmekeris norėjęs ją nusi-vilkst po tiltu ar į karklyną, pridavė mergina ir liudytojus, kurie tai matė.

Linksma butų iszgirsti, jeigu apkaltytą tą lietuvių nevidoną, tada prisibijotą žemsargiai ir szmekeriai kiszt nagus ir nosį kur nereik. Delto, lietuviai, su tokiais nevidonais apsieikime kuosziurkszcziusiaisiai, kad jie mus bijotų, o ne mes jų, ba mes juos maitinam, kad ne mes, jie badu nudvėstų, ne jie czionai, bet mes esame ponai, ką juos samdome ir maitiname. *Bersztinis.*

Naumiestis (prasizengusiems už lietuvisę Suvalkių gubernatorius ne duoda pozportus). Bene No. 10 „Ukininko“ buvo raszyta, kad nekuri Motiejų Baltusį Gerulių kaimo neva už lietuvisę atidavė maskolių valdzia ant vienų metų po atvira policijos prieziura. Žinomas daigtas, ant tokio nusprendimo reikia sutikti, nes ne apeliacijos, ne kasacijos czionai nėra — kaip padarė žandarai su prokuratorija, tai jau teip turi buti. Ale tasai vyras kas-žin už ką pakliuvęs į maskolių nagus neturėdamas namieje uzdarbio norėjo į Vilnių ant darbo persikelti. Ant to reikalingas gubernatoriaus daleidimas. M. Baltusis padavė jam prazyką, kad nori persikelti ant gyvenimo į Vilnių. Rodosi ką tai

kenktų kokiam ten gubernatoriui ar kitam-tokiam augscziaus pastatytam burliokui. Jug ar czia tasai vyras gyvens, ar Vilniuje, tai vis ta pati prieziura gali but ant jo užlaikyta. Bet maskolių valdzia jau tokį įprotį įgijus, kad jau ką kankint, tai be pasigalėjimo ir kiek įmanant skaudžiaus.

Andrius.

(*Krata*) 10 d. Lapkriczio szeszo valando vakare, atbėgo kaip akis iszdegęs pas Daniliaucką prokuroras su žandarų virszininku ir abudu Naumiesczio žandarai, teip gi dar ir tris žemskiai įieszkot lietuviszkų knygu ir laikraszczių. Priėjo prie durų Daniliaucko kambarėlio žandaras Prolovas ir pradėjo draskyt duris, ale kaip ant nelaimės durys buvo užrakintos: Daniliauckas buvo iszėjęs vaikų mokyti. Prolovas norėjo duris atlupti, ale durys buvo stipriai užrakintos. Todėl pasiszaukė gaspadingtų namų Butkauckienę, idant ta pavelytų duris atplėszti.

Butkauckienė paszaukė Kubilskienę, kuri tarnauja P. Daniliauckui ir prasė duot raktus jeiti į kambarį p. D. Kaip tik žmona padavė raktą, tuojau Prolovas atrakino kambarėlį ir pats pirmiausiai szoko ant pecziaus sznipinėti. Kiti emėsi teip gi prie darbo: sznipinėjo, nostinėjo po visus kampus, ale nieko nerado. Neno rėdami iszeiti su tuszczioms rankomis paėmė nors A. Mickevicziaus knyga. *Zanv. kas.*

(Iz „Ukininko“)

Skriaudžiamu tau u reikaluose ir organo „Freedom“.

Kilus užmanymui susivienyti prispaustoms tautoms, kad atsigtinti nuo despotų ir parodyti jų darbus svetui, karsztai tas buvo paremta nuo mūsų tautiecių lietuvių, lygiai lenkų ir rusinų. Visi vienodai

pripažino tokį susivienijimą ir skelbimą savo vargų svetui už naudingą ir paskiaus ant susivaziavimo Vasario 12 d. Pittsburge tasai užmanymas galuti nai tapo įkunytas.

Ant susivaziavimo Pittsburge tapo nutarta, kad kiekviena tauta rupinsis savo dalį kasztų iszleidimo laikraszczio apmokėti ir parupins visus rasztus savo dalies dėl laikraszczio angliszkoje kalboje, o negalint angliszškai to padaryti, bent lenkiszkoje kalboje, ką redaktorius, p. Jablonskis, iszvers į angliszką kalbą be permainymo raszo prasmės. Redaktoriui nėra palikta rolė iszkreipti raszo mislies, kokia bus priesz despotizmą lietuvių ar rusinų rasztuose, nes jam gal but nepažystami prietikiiai; jis tik apdirbs juos angliszkoje kalboje ir ves korektą.

Mūsų rupescziu dabar turi buti tik medegiszka laikraszcziuo pusė. Rasztus pagamins mūsų tautieciai netik Amerikoje bet ir Europoje gyvenanti. Mums reikės kas mėnesis mokėti po \$25.00, kuriuos tai pinigus mes turime sudėti aukomis, penktukais, deszimtukais ir t.t. Jeigu medegiszka dalis laikraszczio nebus apru-pinta, neužmokėsime savo dalies kasztų, tai tas visas užmanymas turės isznykti. Tai gi broliai ir sesers szitas veikalas tegul niekadods neiszaina isz mūsų atminties. Niekur nepraleiskime progos, kur galėtumėm keletą centų ant to teip svarbaus mierio įgyti. Aukaukime patys ir perstatykime tą reikalą kitiems savo broliams ir juos ant to paakindami. Draugystės lai nutaria ant susirinkimų po kiek paaukauti isz kasos arba pavienais. Visose lietuviszkose kolonijose laisusitveria tam tikri, isztikimi, rinkimo aukų komitetai, kurie priimtu tokias aukas, uzrasztų aukautojo vardą ir surinkę keletą dolerių sykiu nusiųstų į centraliszką kasą, o vardus au-

kautojų pagarsintų laikraszcziuje, kaip paprastai daroma.

Centraliszku kasierium yra iszrinktas rusinų kun. A. Bonczewski isz Ansonia, Conn. Bet mums rodosi butų gerai padaryti sziteip: Aukos ant tojo mierio galėtų buti siuncziamos į „Lietuvos“ ir „Vienybės“ redakcijas, kaipo iki sziol tas yra daroma. Lietuviai nemokėdami rusiniszškai ir angliszškai, o kun. Bonczewski vėl lietuviszkai, nesusiprastų ir padarytų dangybę nereikalingo darbo susiraszinėjimuose, vertimuose laiszku. Mums rodosi butų praktiszkausiai, kad redakcijos garsintų tokias aukas jas priimdamos ir tik reikale, sutarime, nusiųstų \$25.00 centr. kasieriui apmokėti kasztus mūsų dalies. Abelnai kasa arba tasai fondas turėtų buti mūsų paczių rankose, isz ko mokėtumėm kiek reikalinga, o visokis pervirszis butų mūsų paczių rankose.

Visokia prenumerata nuo skaitytojų dalinsis ant visų 3 tautų lygiai. Jeigu prenumeratorių atsirastų pusėtinai, tada laikrasztis taps padidintas nuo 8 ant 12 ar 16 puslapių. Laikrasztis „Freedom“ bus siuntinėjamas visokių įtekmingesnių laikraszczių redakcijoms, rasztininkams, publiszkiems knygynams, net patiems despotams ir jų valdininkams augsztesniems, kad parodyti jiems patiems, jog mes anų skriaudas, kokias jie mums daro politikoje ir ekonomijoje, gerai atjaucziame ir atidengiamo priesz visą svietą.

Laikrasztis pasirodys apie 1 Liepos ar pirmiaus, kaip bus užtektinai nors ant pirmo numerio pinigų. Tai gi norėdami, kad laikrasztis greicziaus pasirodytų, visi rupinkimės apie medegiszkąją pusę mūsų dalies. 2500 aukautojų tlktai po 1 centą ant mėnesio sudetų mums reikalingus \$25.00 dėl ko ne vienas nejaustų sunkybės, aukaudamas 12 centų ant me-

tų. Už tai suorganizuokime minias — visuomenę centų aukavimui, o atliksime be jokios sunkybės visus mūsų svarbesnius reikalus ir užmanymus. Tai gi ir aukaukime!

Politiszkos žinios.

Amerika. Reikalai Pilipinuose stovi po senovei: vienur kertasi menkais bureliais, o kitur vietiniai gyventojai padeda ginklus ir sudeša prisiega. Gen. McArthur nors tiek gerai padarė, kad apszaukė pilipiniečiams: kas atnesęs sudes valdžiai savo ginklus, tas turi tiesą išsirinkti kokį nori iš sugautųjų insurgentų ir tas bus paleistas.

Rytinė Azija. Kinuose lygiu budu nieko szej ypatingo neatsitiko. Kariaunos virszininkas gen. Waldersee siuntinėja ekspedicijas, kaip ir pirma; vieszpatisyzių pasiuntiniai, nubaude kiniezių mandarinus, sziek-tiek aprimo ir dabar tariasi tarp savęs, kokio atlyginimo pareikalauti nuo Kinų už tuos visus ermyderius. Pamatysime ką sutars.

Pietinė Aprika. Apie burus parėjo paskutinėms dienoms svarbios žinios. Nė De Wet, nė Delarey, nė Botha, nebuvo anglų apveikti, kaip prie szininkai bande svietai užtikrinti. Bet gen. Botha, kaipo vyriausias burų vadovas, pakvietęs gen. Kitchener pasikalbėti, apreiszė jam, kad prie zinomų iszlygų burai padėsę ginklus. Tuotarpu sutarta padaryti paliaubas ant 7 dienų, idant Botha gautų su kitais burų virszininkais pasikalbėti. Jei tai teisybė, tai karei butų greit galas.

Vokietija. „Viskas tur eiti Vokietijoje per mano galvą!“ teip mėgsta sakyti vokiezių kaizeris Vilius. Dabar per jo galvą pradėjo lakstyti sunkus

geležgaliai: kaip nori, teip turi. Vienog, isztikrųjų kaizeris turėjo du nesmagiu atsitikimu. Ir nedyvai, kad teip atsitinka su žmogum, kurs trankosi ir baldosi po visus krasztus, kaip amžinas žydas. Ką tik jis buvo sugrįžęs isz Anglijos nuo pakasynų Viktorijos, Berlyne ant jo kariatos per plauką tik neužlėkė strytkaris. Antras atsitikimas turėjo vietą Bremen'e 6 szio Kovo; vaziuojant gatve, nekoksai sliesorius Weitland trenkė į kaizerį nemažą geležies galą ir pataikė į antakį. Isz pradžių norėjo užslėpti tą atsitikimą, bet dabar turi garsinti, nes net trys daktarai subėgę gydo tą uždrėskimą. Ir isztikrųjų, tai esąs tik menkas nudrėskimas uodos ir nėra nė mažiausio pavojaus. Weitlandą nori padaryti beprocziu dėlto, kad negali suprasti jo darbo.

Dalis darbu.

Hartford, Ind. Cziomai pastatė milzinišką geležies liejynę, kuriai truksta darbininkų.

Shenandoah, Pa. Uždarė ant nepaskirto laiko dvi angliakasykles: Sudian Ridge, kur dirbo 500 žmonių, ir Ellangowan, kur buvo 700 kalnakasių.

Scranton, Pa. Mergaiczių bedarbė dar neušibaigė; kompanijos gązdina, kad perkelsę szilkų dirbtuves į New Jersey valstiją ir tą galėtų padaryti. 7 Kovo merginos įtaisė miesto gatvėmis parodą kurioj dalyvavo į 6000 darbininkų.

Maynard, Mass. Uždarė ant nepaskirto laiko vilnonių iszdirbinių fabriką, per ką į tukstantį darbininkų liko be vietos.

East Liverpool, Ohio. Chester dirbtuvėse darbai pasiliovė ir diktas darbininkų skaitlius turi padžiauti dantis.

Canal Dover, Ohio. Morgan Co. pastatys naujas geležies dirbtuves, kur vietas bus dviem tukstancziam darbininkų.

Paterston, N. Y. 150 darbininkų szilkų dirbtuvėje „Haledon Velvet Co.“ pametė darbą, reikalaujamos pakelimo mokesties. Fabrikantai O'Connor pakelemokestį ant 25 proc. ir darbai vėl prasidėjo.

Altoona, Pa. 5 Kovo prasidėjo kalnakasių konferencijos; pastatyti toki reikalavimai: 8 valandų dienos darbas, įstatymas tam tikro sudoginciam tarp darbininkų ir kompanijų ir panaikinimas kompanijų kromų. Tam darbininkų susivienyime esą, pagal sekretoriaus pranesimą 12,844 sąnarių.

Cedar Rapids, Iowa. 200 geležinkelio darbininkų (prie katilų lokomotyvų, ir kalvių) pametė dirbę, nesa kompanija siulo jiems užmokestį nuo darbo arba nuo stuko, o ne padieniu.

North Brookfield, Mass. Firma Batchelder, valdanti avalų dirbtuvę, apakė savo darbininkams, kurių yra 1100, jog ji numusianti nuo 11 Kovo mokestį ant 10 procentų.

Isz Amerikos.

Naujas džiaugsmas isz senos nelaimės.

Pirmose Kovo dienose Washingtono miestas szventė naujas prezidento McKinley'o įkurturves — inauguraciją ant antrojo prezidentystės keturmezio. Visos valdžios, visi tautos iszrinktiniai, deszimtys tukstanczių žmonių kelia džiaugsmingus rykavimus ir smilkina kadugius naujam terionui, Amerikos cazarui, o milijonai darbininkų po žeme ir ant žemės, gerdami trozki-nanczius dumus ir prazutingą tvaiką, užkimusiais balsais

praszo duonos ir darbo. Szimtai milijonų pinigų plaukia ant žudymo žmonių užmarė, idant iszkelti naujo cezaro vardą, o nėra skatiko verkencziiai naszlaitei. New Yorke viens naszlaiczių aprupintojas szaukiasi, kad kas priglobtų 200 apleistųjų kudikių, dar nesulaukusių dviejų metų amžiaus.

Ne teip bloga.

Chicagos miestas iszgeria per metus 1,700,000 bertainių alaus.

Už

pasilinksminimus.

Suvienytose Valstijose žmonės iszleidžia per metus \$112,000,000 ant teatro ir szejų yvairių žvalgonių.

Atėivystė nesimazina.

Per tą, kaip žmonės vadina, „kasel gardą“ New Yorke (Ellis Island) Sausio mėn. szijų metų perėjo 17,675 emigrantų, o Vasaryj 21,947; pernai metuose Sausyj buvo atkeliavusių 12,612, o Vasaryj — 13,688. Labai daug darbo turėjo „kesselgardos“ urėdninkai 4 szio Sausio, kurią dieną atplaukė net 3045 atėiviai.

Pasibjaurėjo sziuo svieta.

Binghamton, N. Y., uždavė sav mirtį, priėmus karbolinės rugszties, 18 metų mergina Agnes Williams, kaip raszo, niszpasakytai grazi; ji gyveno pas savo seserį. Kas per priezastis savizudystės — negali susekti. Turbut, nepatiko mūsų bjaurus svietas.

Nelaimės.

Columbus, Ohio, geležinkelis pervaziavo, užmuszdams ant daigto, dvi merginas.

Hopetower'e, netoli nuo Coatesville, Pa., du pasazierių trukiai susikulė, sužeisdami 12 žmonių.

Joplin'e, Mo., skaitstvario kasyklėse Center Valley atsitiko eksplozija parako, nuo kurios žuvo 5 darbininkai, o su-

kiai sužeisti 2.

Ties stote Lenox, Tenn., ant geležinkelio „Southern Railway“ susikūle du tavoriniai trukai, užmušdami 4 ir sužeisdami 2 žmones.

Silver Creek, N. Y., ant ežero Erie, keturiose myliose nuo kranto buvo nuėję 21 žvejys; staigu ėmė toj vietoj lužti ledas; 17 žvejų gavo nuo kitų pagelbą ir išliko, o 4 ant lyčių vejas nuplukdė toliaus į eterą.

Ugnis.

Central City, Col., ant kelio į Utah Hill, tunelyje pakilo ugnis ir buvusieji ten trys darbininkai užtroško.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Kasos stovis.

Įplaukimai:

Pagal „Vienybės“ N 6, liko kasoje \$388,91
Scranton, Pa. kuop. įmok. 13,86
Waterbury, Conn. kuop. 14,05
East St. Louis, Ill. kuop. 3,00
Chicago, Ill. kuop. „ „ 6,60
Sal. Bernotas, New York, -60
A. Olszevskis už 20 egz. knygielių „Orleano Mergelė“ 2,50
Teipgi už 40 egz. „Kyburgo Kelionė“ 3,00

Įplaukė \$432,52

Išmokėjimai:

V. Daukšziui už klizdes „Geologijai“ 20,34
Už prisiuontimą jų -35
Laiszkams markės -12
Išmokėta \$20,81

Kasoje liekas \$411,71

A. Olszevskis.

„Tėv. Myl. Dr.“ reikalai.

East St. Louis, Ill., 2 dienas Gruodžio 1900 m., susitvėrečia kuopa „T. M. D.“, prie kurios apart dviejų senų draugų, iki naujų metų prisirasė 6 nauji draugai: A. Eiczas, J. Baltrusaitis, Kaz. Rauba, V. Jokubaitis, J. Rosimaitis, A. Lukoszius. Visi jie užsi-

mokėjo metinę mokestį po 60c. ir gavo po vieną visų penkių, draugystės išleistų, knygučių. Po naujų metų iki šioliai neprisirasė dar nė viens draugas, bet tikimės, kad ir iš lengvo, bet visgi mūsų kuopelė pasididins, ant ko žadame dėti rupestį. Rods, tarpu mūsų lietuvių dar neįsigyvenęs supratimas apie tautiškus reikalus, ir didžiausioji mūsų tautiečių dalis nepripažįsta reikalo bent keletą centų paaukauti ant lietuvių darbo, ir praplatinimo apszvietimo. Ir sizioje mūsų lietuviskoje kolonijoje randasi gerokas lietuvių pulkelis, bet tautiško krutėjimo czionai nežim ir tikrą lietuvių su prakilnesniais jausmais sunku atitikti; iš pradžių asz buvau vienatinis sąnarys „T. M. D.“ iki neatvaziavo dar vienas draugas A. Szwagzdys, pirmiaus prigulėjęs prie Traverse City, Mich. Mudu iš vieno pradėjome organizuoti kuopą, prie kurios ir prisidėjo sumanesnieji lietuvisai. Gaila, kad dauguma mūsų brolių yra neprielankus tautiškiems užmanymams; ne vienas sako, kad mažai pinigų turis ir todėl neisztenkas 60 c. užsimokėjimui į „T. M. D.“, nors kaip ne sykį užtėmyji tokis brolis ant niekingų, arba tiesiog pasakius, vodingų dėl savęs paties dalykų pinigų išleidžia doleriais. Kitas vėl kalba, kad knygos, „Tėvynės Mylėtojų Draugystės“ išleistos, jiems netinka: jie norėtų maldaknygių, o tai dar kad jos būtų „polskos“ ir tt., laikraszečių skaito mūsų lietuvisai nedaugiausiai: „Saulė“ ir „Lietuva“ turi po keletą skaitytojų, ir „Katalikas“ dar ateina, nes czionai buvo atsukę to laikraszečio agentas, kurs tuliems įsiulė jį; bet, kaip nuo daugumo girdėti, jau nenorį jo ilgiaus laikyti, — ne žinia dėlko. Tokiu budu mūsų lietuvisai, nepažindami laikraszečių ir apszviecziančių knygų,

apart maldaknygės nesupranta nė savo szvencziausių pareigų, ir eina sav klystkeliais; viskas, ką jie žino, tai savo sunkiai uždirbtus graszius išmetyti po svetaines arba už nepriderantį apsiėjimą patekti į sudžios rankas, kuris teippat be isztusztinimo kizsenių neapsieina.

Mūsų kuopa yra nutarusi: prie metinės mokesties dar mokėti po 5 ct., ant reikalų kuopos, o jei kas atliks nuo kuopos reikalų, nusiųsti centr. kasieriui, kaipo auką ant besimokinanzios lietuviskos jaunuomenės užrubežyje; bet rinkti centus nuo sanarių už atsiuontimą knygų mes iszrandame per neparankų; didžiausioji dalis neskubrus nė su užsimokėjimų metinės mokesties, tai naujas pinigų rinkimas pagimdyt tik nereikalingą nesuipratimą.

Mes pritariame kuopai „T. M. D.“ isz Waterbury, Conn., kas—link iszleidimo naujos knygos. Draugystės mieriu yra iszleisti moksliszkas knyguotes, todėl ir žiurėkime, kad kuodaugiausiai būtų galima iszleisti naudingų knygielių; pinigų dabar yra užtekinai; raginame, idant cent. komiteas apie tai pasirupintų ir veikiai paduotų į spaudą. Mes teiposgi užmanome, kad kuopos „T. M. Dr.—tės“ uždabotų, idant neatsitiktų panaszių atsitikimų, kaip jau kartą buvo vienoje kuopoje, kur buvo suvadinti prieszingi mūsų draugystei kalbėtojai, kurie turėjo už mierį kenkti mūsų darbuvimui, ir todėl kalbėjo ne ant naudos „T. M. D.“, bet ant iszgyrimo savo partijos; o kas arsziausia, kad ir aukas, surinktas paszelpai besimokinanzios liet. jaunuomenės užrubežyje, suglemžę atidavė draugystei „Motinėlei“, — o ne „T. M. D.“, kurios mieriuose teipgi szitas reikalas primintas.

Mes stengsimės savo kuopą

kiek iszgalėdami, platinti; todėl kas suprantate vertybę mūsų užmanymų ir kokių naudą toji mūsų tautiškoji organizacija galės atneszi lietuviystei, tai netrukikt ilgiaus, bet sziądien pat stokit į mus pulką ir dirbkit ant lietuvių dirvos. Iki szioliai mūsų paraginimo tautiecziai nelabai klausė, bet tikimės, kad vairs kitaip, kad nors isz lengvo atsiras daugiaus suprantanczių reikalą sandarbininkų.

Mes norime ir apie kitus tautiškus reikalus pasirupinti, o tai apie surinkimą kiek aukų ant tautiszkų reikalų, kaip tai: ant kankintinių už lietuvių po Maskoliaus valdžia, ant paminklo mūsų didžiausio rasztininko Dr—o V. Kudirkos, kuris per visą savo amžį darbavosi vien dėl naudos lietuvių ir padidinimo mūsų literaturos; teipogi mūsų apszauktam poetui ir rasztininkui A. Viztaliui. Szi tie vyrai vargo gavo nukentejė, besidaruodami dėl lietuvių. Argi mes, lietuvisai, turėtumėm juos užmirszi? Prakilnesni lietuvisai isz kitų miestų sudėjo nemenkai pinigų, argi ir mes neiszrastumėm nors po kelis centus paaukauti? Draugų varde J. J. Razokas.

Susivienijimas Liet. Amerike.

Visi mūsų tautiški reikalai kaipo ir organizacijos įvyko per pasidarbavimą karsztesnių tautiečių, kurie nesigailėjo laiko, žodžio ir pinigų kad tik prikaltinti vieną kitą, pertikrinti, pastumėti pirmyn veikalą, už ką jie nuo tų paczių žmonių, dar nepersitikrinusių, arba nuo užkietėjusių akla, nukentė visokių apkalbėjimų ir nesmagumų. Pas mus Lawrence, Mass., per pasidarbavimą p. V. M. Sabonio susitvėre T. M. D. kuopa, knygynas Dr. J. Basanavicziaus, Dainorių Draugystė Dr. V. Kudirkos ir kuopa S. L. A. Kiekvienas

protiingas žmogus pasakys, kad tokios organizacijos, jų sutvertojai, organizacijų sanariai yra pagyrimo verti ir neužmiršti reikia kaip sunku yra tarpe lietuvių, nieko nesumanančių, sutverti bent kokią tautišką, prakilnią, žmonišką organizaciją ir paskui ją užlaikyti? Organizatorius norėdams, kad jo darbas nenuėitu per niek, nepasibaigtų su užmanymu, turi nuolatai jausti ir darbuotis apie savo organizaciją kuri, jam nesidarbuojant, tuojaus iškriktų. Jis tur asabiszškai veik kiekvieną sąnariją užkviest ant susirinkimo, tur labai prisitaikyti kad tasai pritartu jam kad paaukautų centą, kitą ant abelno ir tautos labo. Jug žinote budą mūsų lietuvių. Ir isz kitos pusės vėl nesidyvysime, nes žmogui niekad apie tokius daigtus negirdėjęs yra dyvai, jis nesupranta tos naudos, nes jis papratęs yra mokėti mokesčius valdžiai ir Dievui per kunigų rankas. O kad pasirupinti apie savę, savo brolius, tautą ir tėvynę, tas jam iszrodo kenkiančių, nereikalingu ir net bedieviszku darbu. Tai-gi organizatorius turi labai akylai elgtis, jeib užsilaikytų organizacijos, butų abelna nauda, eitu pirmyn veikalas.

Bet ką gal daryti kuopų organizatorius, jeigu organizacijos valdininkai elgiasi sauvaiszškai, po vardu ir priedanga organizacijos varo asabiszklus siekius, kurie organizaciją silpnina ir krikdo? Pagal skaitlių lietuvių Lawrence, „Susivienijimo L. A.“ kuopa buvo nemaziausia, toli didesne už Chicagos arba kitas dideles lietuviszkas kolonijas. Bet ji pakriko ir sztai dėl kokios priezasties?

Tautieciai organizatoriai matydami cariszką S. L. A. valdininkų pasielgimą, vienpusiszką, melagingą ir neteisingą atsisakė nuo tolesnio iszlaikymo kuopos virszui minėtu bu-

du, nes jie nesitiki ilgai buti toje organizacijoje, juos centr. S. L. A. komitetas gal lygiai tuojaus iszmet, kaip iszmetė pp. Damijonaitį ir Tareilą ant pasiundymo, sakysiu, antrosios katalikiszkos S. L. A. kuopos organizatorių. Pagal tokį cariszką centr. komiteto pasielgimą jam nestokuos siundymų ant nepatinkamų ypatų — pramanytų bedieviais, ir centr. kom. vietoje drutinimo Susiv. mėtys isz jo sanarius, kurie neszoka pagal bile kunigo smuiką (o tokių kunigai Susivienijimo priskaitė net 50). Gailu pakrikdyti kuopą, bet laukt kol centr. kom. iszmes vadovus ne neverta, nes kun. Gricius, anas katalikiszkas milžinas ir jo bieziuliai nepasigailės siundymų ant mūsų užardymą szv. tikejinio, kuris pas mus toli didesnis yra, negu p. Damijonaitis nebijoimas peklos, nuo kurio iszgriuvo pamatai krikščioniszko tikėjimo. Mūsų Susiv. kuopos sanariai likę be vadovų, balzgintojų, džiaugiasi dar kad turės pakajų, nekaulys nuo jų pinigų bent į Susivienijimą. Suprantanti lietuviai kunigų mierius nutarė pasitraukti isz Susiv. ir palaukti naujo, tautiszko — broliuszko susivienijimo, kuriame visi lietuviai be skirtumo turės lygias tiesas, kur nebus vietos siundymams, kur kunigai neturės valios iszmet sav nepatinkamus. Ant praėjusio seimo kunigai pamatė, kad jų priezai jau suprantata reikalą ir reikalauja teisybės nuo kunigų, nutarė tokius iszmet, idant jie kartais patekė į Susiv. valdininkus nepakeltų organizacijos, neiszverztų jos isz kunigų rankų. Kunigų mieris yra pakrikdyti Susivienijimą idant jiems liktų tie keli tukstancziai dolerių. Kas tam netiki, itikės tam įvykus. Ant galo tuli gal man užmes, kam teip kaltinu vienus kunigus, nes centr. kom. yra tiktai du kunigai o keturi ne

kunigai. Atsakau, kad tiejie keturi yra iszpildytojai tik kunigų reikalavimų ir tik statistais komitete, kaip ant teatro scenos, kurie daro tą, ka rezisierius paliepia. Kad tas tiesa, patvirtina tą iszskreipimas seimo protokolo ir gynimas tojo iszskreipimo.

Buvęs raszt. S. L. A. 82 kuop.

Jonas Smoleitis

157 Lowell str.

Lawrence, Mass.

Waterbury, Conn. Musų

Susiv. L. A. 11 kuopa, turinti 95 sanarius, nuo praėjusio Susiv. seimo neteko garbės pas centr. Susiv. komitetą dėl naujos kuopos. Naujosios kuopos sutvertojai pasivadino savę katalikais o senąją kuopą paskaitė už bedieviszką ir dabar centraliszkas komitetas gindamas katalikystę meta laukan isz Susiv. sanarius, kokius jam nurodė naujosios kuopos sutvertojai. Ką centr. Susiv. kom. tuomi nori atsiekti, man tuom tarpu nesuprantama? Pp. Damijonaitis ir Tareila krikščionystės pamatų neiszgriaus, negut tiktai patys krikščionystės ir katalikystę ramseziai su savo nelemtais pasielgimais. Kodėl centr. kom. tyli apie keltojus tikėjimiszko fanatizmo kun. Szedvydį ir Miluką? Ar tai Susiv. Konstitucija kunigų nepalyti, tiktai nekunigus? Ar ne aiszki veidmainystė? Kunigėliai mislyja, kad jie gyvena 16 amžyje, laike szveatosios inkvizicijos, bet mes gyvename 20 amžyje, gadyneje laisvės. Pažiūrėsimę ką kunigai naudos isz tos inkvizicijos?

Sąnarys S. L. A.

Kolonizacija Amerikos.

Paraszė pagal M. Pratt.

Dr. J. T. Zelvienė.

Kalbedama apie atradimą Amerikos, paminėjau keletą vyrų atvykusių į naują srietą tyrinėti tą szalį; tacziaus tik vos keletą zingeidesnių apra-

sziau, o szimtus kitų nėra ne vietos, ne laiko apraszinėti. Jie plustė pludo isz visų krasztų: Anglijos, Ispanijos, Prancijos ir kitų Europos vieszpatyszių. Tie žmonės klaidžiojo po szią szalį, kartais atimdami Indijonų savastį, kartais muszdamiesi ir užmuszinėdami juos, o ne retai ir patys rasdavo galą. Kartais žmonės pulkais atkeliaudavo, ketindami ant visada įtaisyti kaimelį ir gyventi draugeje, kaip kad Europos seimoje savo tėvynėje. Vienog, niekad nutariuiai nenusiduodavo: jie iszsiilgdavo tėvynės, aptingdavo arba indijonai, kurie jau buvo įgiję priesz baltveidzius neapykantą, užpuldinėdavo ant jų, numaudavo skurą nuo makaulių ir užmuszinėdami praskirstydavo juos.

Isz karto Indijonai buvo suvis meilingi baltveidziams, bet baltiešiams apsunkinant ir begėdiszškai su jais iszielgiant: jie teipgi baltveidziams apsunokino gyvenimą, ir barbariszškai juos vaiszino; nebuvo tokio baisaus smugio, kurio butų jie gaileje, kerszindami baltiešiams; o kas pikoziaus baltveidziams buvo, kad Indijonai juos visuomet isz pasalų užpuldavo. Pamatę szaudykles ir paraką, Indijonai isz pradžių baisesi nusigando; tacziaus į trumpą laiką patys iszmoko naudoti juos. Vieną kartą baltiejie senam Indijonų perdėtiniui davė kiek ten parako; tasai parsineszęs ilgai kalbėjos su savo žmonėmis ir galiaus pasejo jį į žemę, tikedamas, kad užaugs teip kaip kukuruzai.

Indijonas užmuszęs baltveidį, visuomet stengėsi nulupti nuo jo galvos uodą su plaukais ir surinkęs kuodaugiausia turėjo kuomi pasigirti ir pasirodyti po karei. Nuo to laiko pas indiezius tas labjaušiai pagirtas, kurs daugiaus nulupo savo ranka skalpų. Indijonai ant vietos negy-

vendavo, bet kilnojosi iš tyrų į tyrus, iš miszkų į miszkus.

Užmanę persikelti iš vienos į kitą vietą, jie darydavo taip: moters sugriaudavo budeles, prisiriszdavo kudikėlius prie nugarų, tempdavo smaigus ir naminius rakandus, dekias ir ir vilnas ant pečių; vyrai gi traukdavo pirma jų, neszdami tik lankus ir saidokus su vilyčiams.

Kartais nelaimingos moteriskės suklupdavo po sunkia nasza, bet vyrai ne vien nedavo joms į pagelbą, bet dar pabausdavo. Pasiekus smagią apsigyvenimo vietą, vyrai tuo susėsdavo ar suguldavo ant pievutės, pypkys rukiadami snaudė, o moteris susatydavo budeles ir sutaisydavo, kaip priguli, naują gyvenimą.

Vyrai su moterims pasielgdavo kaip su vergams; jos priverstos buvo atlikti visus darbus, teipgi žemę apdirbti, sėti, pjauti ir tt.; jos pastatydavo szėtras, bogindavo naszulus; vyrai gi tik medžiojo, zukliavo, rukė ir eidavo į karę prieš kitas gimines arba baltveidžius.

1607 m. Anglija pradėjo imtis iš tiesų už kolonizacijos: tuos metuos keletas vyrų, išplaukę iš Londono, pasiekė įplauką į upę, vedančią į Virginia, kurią praminė James nuo savo karaliaus vardo; miestą, kurį ten įsteigė pavadino Jamestown.

Vienas iš svarbiausių ypatų szio pulkelio buvo John Smith, išzmintingas ir doras žmogus, kurs mokėdavo apsieiti su žmonėmis.

Anglai vieną kartą plaukė upe, tyrinėdami apilinkėje. Keletas indijonų tykojo papupę ir aniems išlipus iš valtelės, sugavo juos ir numovė uodą nuo virszugalvių; pats Smithas kovėsi su jais teip įdukusiai, kad nors jų daugelis tebuvo, su vargu jį pergalėję suėmė ir nusivedė į savo apgyventą vietą. Czia jis parodė jiems savo kompasą ir

nustebėdino juos tuo kaip visuomet adatėlė rodo į Sziaurę; tas teip patiko indijonams, jog per keletą dienų daleido Smithui pakajingai pragyventi; ant galo, nusprendė, kad jis esąs pavojingas jų apilinkėje, dėlto po ilgos rodos ir kariszkų szokių, nuvedė jį į skerdimo vietą. Nelaimingas Smithas jau nematė iszeigos iš savo nelemto padėjimo, su surisztoms rankoms ir kojoms pastatė jį prie stulpo, o indijonai iszkėlė kuolus, jau buvo besitaikę iszteszkinti jam smegenis; bet tą valandą pribėgo prie jo graži indijietė ir apkabiuus jį, meidė vado dovanoti jam gyvastį. Ypatinga, kad vadas paklausė jos, ir net pavellino jam sugrįžti į Jamestown. Jonas apsiliko mažoje kolonijoje, kur jam begyvenant, viskas laimingai klostosi, kadangi jis nesigailėjo darbo ir mokėjo įvesti į tą gyvenimą tvarką. Vienog prisiėjo jam atgal į Angliją keliaut. Sugrįžęs atgal iš Anglijos, rado savo kolonistus besikaujant tarpe savęs; atgabentas maistas buvo iszribaigęs ir žmonės badavo; gal nepoiligam jie būtų grįžę į Angliją, kad nebutų Smithas atgalios parsibastęs. Jonas vienvald rupinosi užlaikyti koloniją ir apginti ją nuo indijonų. Pusiauožniai indijonai metų metais ergelius su baltaisais keldavo, iki ant galo, kolonistai apėjo juos kytrumu: jie pavogė Pokahautas (mergaitę, kuri anuomet iszgelbėjo Smithą nuo mirties) ir užslėpę pas savę davė žinią indijonams, kad jai nebus nė mažiausio pavojaus, jeigu jie nekelsę daugiau vaidų su kolonistais. Pokahautas turėjo tada 19 metų; buvo labai patogi mergaitė; vėliaus ją pamilo ir paėmė už moterį Anglas kolonijoje vardu John Rolfe. Apsivedęs John Rolfe parsigabeno ją į Angliją, kur visuomenė su pagarbe priėmė ją. Rolfe ketino,

keletą mėnesių prabuvęs sugrįžti į Ameriką ir praleisti czia likusį amžį, bet Pokahautas nupuolė ant sveikatos ir mirė: be abejonės, pripratusiai prie miszkų laisvo gyvenimo, angsztos ir trozskios baltųjų triobos turėjo paskubinti jos myrių. Paliko vieną tik sunų, kurį tėvas parsigabeno į Ameriką ir užaugino kolonijoje; daugelis Virginijos szeimynų gėrisi iš savo nuo indietės Pokahautas kilties.

Antrą koloniją užvedė Massachusetts valstijoje; Gruodžio mėnesyje 1620 m., atplaukė į Cape Cod įplauką ypatingas laivelis vardu „Mayflower“; jame buvo szimtas narsių vyrų ir moterų, kurie iš Anglijos iszkeliavo, idant iszvengtų tikybos persekiojimus, jie stropiai ėmėsi prie darbo, idant sutaisyti naują gyvenimą; nereikėjo raginti prie darbo nė didelių nė jaunuų. Kelionėje buvo gimęs vaikelis, kurį pavadino per tai Peregrinu (svieto pereiga); szio kudikio lopszys ir po sziai dienai galima matyti Pilgrim svetainėje Plymouthe Massachusetts valstijoje. Antrą žiemą jau turėjo ramius gyvenimus, indijonai dėl jų buvo labai geri, gal dėlto, kad jie visuomet su jais teisingai pasielgdavo. Į tą laiką į Massachusetts valstiją ir daugiau keliauninkų atsibastė iš Anglijos. Vieni, įplaukdami į Salem įplauką tenai apsisotojo, kiti keliavo į Bostoną, Roxbury, Dorchester, etc. Szitie visi teipgi buvo Puritonai, kaip ir Plymoutho kolonistai.

Virginijos kolonistai veik pradėjo laikyti vergus, kurie atlikdavo savininkams visus darbus, o visą jų užmokestis buvo — maistas ir drabužiai; jie buvo, teip sakant, ponų savastis teip lygiai, kaip dabar jaučiai arba arkliai; vergai prisako su arkliais į darbą stoti tai nežiurint kiek uždirbs, tai viskas bus pono;

niekuomet ponas vergui neduodavo dalies uzdarbio, teip kaip mes neduotume gyvuliui; arklys gauna vakarienę ir guolį, teip ir vergas; taigi nežiurint, kiek vergas dirbo ir kaip dirbs, jis jokios neturi vilties įgyti kada—nors savastį.

Argi keista užtaigi, jog metams slenkant ir nematant jokios naudos už triusą, visi vergai pastoja tingiais ir netikusiais, be vilties ir energijos, ir kad jie tampa, anot ponų pasakos, nebyliais, kaip ir jaučiai, su kuriais dirba?

Virginijoje augino daugelį tabako ir pinigų stokuojant, kolonistai toje vietoje pavesdavo jį perkmainiams kurie tą tabaką didelėj daugybėj siųsdavo į Angliją, o iš tenai gaudavo pinigus arba tavorą, kurį vėl parduodavo už tabaką.

Vieną kartą atgabeno iš Anglijos szimtą moteriuų, kurias pardavė kolonistams, gaudavo po szimtą svarų tabako už kiekvieną; nusipirkę vedėsi pas kunigą, ir tokiu būdu įgijo sav paczias; mat, tame laike žmonės turėjo klaidingą supratimą kaip apie pasaule, teip ir apie moteris.

Tų laikų tiesos yra labai keistos: rėksnę—moterį maudydavo arba nardydavo begancziam vandenyje tris kartus, už moterį, kuri apkalbėjo kitą, vyras turėjo 500 svarų tabako baudos mokėti; tuose laikuose vyrams buvo daleista plakti paczias pagal reikalą. O kas link blaivystės įstatymų, tai tik padoriam žmogui buvo galima gauti daleidimą atdaryti karcziamą; girtuoklių vardai buvo surasztyti karcziamojant sienų, ir nebuvo daleista karcziamuinkui parduoti tokiems svaiginauczius gėrymus. Connecticut'o valstijoje nebuvo daleista vyrams, nesulaukusiems dvideszimties metų, rukiyti tabaką; abelnai, niekam daugiau, kaip vieną kartą ant dienos. Aprėdalą teipgi aprubežiavo įstatymai; neturint

nors už \$200 nepajudinamo turto, nedaleista buvo dėvėti auksą nė sidabrą; vien tik ponijai daleido naudoti titulus Mister ir Mises, (Mr. & Mrs.) prieš vardus; neatlankęs vieną nedėdienį bažnyčios žmogus negaudavo maisto visą sanvaitę, antru kartu jį plakdavo, o trečiu jau ir kardavo. Ypatingai Virginijoje žmonės plakdavo akvaizdoje visos kolonijos; kartais pastatydavo bažnyčioje, apdengę galvas balta drobulė, per visą dievmaldystę, arba pastatydavo ant bažnyčios trepų, prisegę vardą nuodėmės ant krutinės. Užsvėsdavo subatos vakarą saulei besileidžiant ir iki nedėlios vakaro bildėsio, žaislų, dainavimo, net nė tarpe vaikų nebuvo daleista. Prasiakaltus prieš teisdytę arba kunigą, išgabendavo ant viešos gatvės ir pastatydavo prie gėdos stulpo arba pasodydavo ant kaladės, kur iki saulelėdžio laikydavo visiems ant išjukimo.

1692 metuos pakilo tarpe kolonistų raganų baimė, kurią jokiū būdu nebuvo galima apmalsztyti. Tie žmonės įtikėjo, kad apraganavimas buvo velnio apsidėimas žmoguje, ir kad raganius buvo velnias arba turėjo savyje jei ne patį velnią, tai jo galybę; jie tikėjo, kad velnias yra baisulys su ilga vuodega, ragais ir baisioms kanopoms; kad jis gali persikeisti į yvairius paveikslus.

Salem'e tuo laik pasklydo baimė raganystės iš vieno kunigo szejimos. Vieną dieną jo dukte pradėjo labai keistai elgtis. Kunigas, didis fanatikas kas link raganystės, tuojau nusprendė, kad mergaitė velnio apsesta, liepė jai išduoti, kas ją apkerėjo; kudukis, baisiai įbaugintas tėvo pasakoms, pasakė, kad tula senutė, kaimynystėje gyvenanti. Senutę atvedė pas kudukį, iš kuris baimės gal savo žodžiams

įtikėjo, ir pamatęs senutę, gavo mėslungį. Kunigas tą skaitė už tikrą ženklą kaltybės, senutę, retėžiais surakinę, įmetė į kalėjimą. Bematant ir daugiau žmonių ėmė guostis, kad esą apkerėti; jeigu sviestas nesusimuszė, tai gaspa dinė sakė, kad ragana musztuve sėdi; gyvuliai jeigu stipo, sakė kad raganų darbas; visokios nelaimės, žodžiu sakant, buvo apverstos ant raganų; galiaus netik senas apleistas bobutės persekiojo, bet ir jaunas moteris, net vaikus, degino, korė ir į kalėjimus metė, kai po raganius. Dar po sziam laikui, stovi senas kalnelis vadinamas kartuvių kalnu, kur tuomet kartuvės raganų naikinimui stovėjo.

Nors labjusiai įtužė žmonės buvo Saleme, tacziaus ir kitose vietose nemažai baimės buvo. Bostone teip įtikėjo žmonės, kad gubernatoriaus sesuo, nros turėdama įtekmingus užtarėjus, vienog tapo pakarta, kaipo ragana, ant Boston Common.

Vėla 1688 metuos vaikai nekoko Goodwino Bostone keistai pradėjo elgtis: kaiszijoje liežuvius, mankėsi kuo ypatingiausiais budais, kaczių balsais kniaukė, kaip szunys lojo ir net kalbama buvo, kad oru lakstė ir kaip žasys girgšėjo; tenai kunigai ir visas miestas szaukė, kad vaikai apkerėti, pakvietė karszcziausia kolonijų kunigą vaikų pažiu-rėti, „velnio galėje jie yra“, apžiurėjęs vaikus, pasakė kraitydams galvą. Ir su tuomi ėmė vaikai rėkti: „velnias turi mus! velnias turi mus!“

Kunigas, brukdamas knyga vaikams, prisakė, kad neatbutinai turi ją skaityti (vardas kurios buvo „Kudikiams pe nas“). Knyga buvo visai nuobodi, o ypacz ligotiems vaikams. „Neskaitysiu! neskaitysiu!“ suriko vaikai, szokinėdami kaip žvėrukai.

„Na dabar! neskaitys mano

parasztytos knygos! neskaitys! išz tiesų jie velnio apsesti!“

Iz šio Bostono susirinko kunigai pas Goodwinus, idant melstis už nelaimingus vaikus. „Na kasgi galėjo juos užkerėti?“ klausinėjo kits kito kunigai. „Turbut, senė Goody Glover“, isztarė Goodwinienė, „vos keletą dienų tam atgalios grasinosi ant manęs“.

„Tiesa! tiesa!“ suszuko kunigai, įdukę, ir kuomi veikiausiai nuvilko senutę į kalėjimą. „Esi ragana! esi ragana!“ szaukė liaudis.

Silpna, pavargus senutė, gavo isz tokio kaukimo ir riksmo sumiszimą proto ir ji prisipažino esanti ragana.

O vaikai, dar labjaus iszsi gandę dar nesumaniaus elgėsi, rėkdami: „gnyba! kanda! degina manę!“

Galiaus nusprendė senutę pakarti ant didelio medzio, ant Boston Commons. Vos gali ma įtikėti, kad pora szimtmezių tam atgalios žmonija buvo tokia neiszmani ir barbariszka. Vienog, kada jau per daug moterį ir jaunuomenės apkaltino raganystę, o ypacz turtinguosius kuriems nestokavo apgynėjų, — pradėjo žmonija susiprasti.

„Kaip galime žinoti, kad jis matė Goody Glover lekiant ant szliuotkoczio? Kaip gali me žinoti, kad jis matė Martha Corey pasivercziant į juodą katiną? Kaip galime žinoti, kad jis matė vaikus jojant ant balto arklio?“ Tokius klausinėjimus pradėjo užduoti liudininkams raganystos bylose. „Nezinome“ — visi teip atsakydavo ir galiaus sudzios teisingai pripažino už pramanytą ir nuo to laiko isznyko raganystos baimė.

Žingeidu, kad labiausiai tikinczia į tokias pasakas buvo Cotton Mather.

Aukos ant laikraszczio „Freedom“.

K. Rutkauckas, Iron River, 1—

V. M. Sabonis, Jamestown, —50
Isz Baltimorė, Md.

J. Oleviczius —60
K. Adomaitis —50
J. Perkunas —80
P. Pilipaitis —35
J. Mikucziauskas —25
J. Kulis —60
P. Kulis —10
M. Motiejunas —30

Aukos, surinktos nuo Baltimoriezių už įėjimą ant Laisvamanių susirinkimo 6 Kovo 1,55
Aukos, surinktos nuo Baltimoriezių už įėjimą ant apvaiszcziojimo 4 Kovo 4,81

Labu \$11,36
„Vienybės“ redakcija priima ir tolesnes aukas.

Ant tarptautiszko susivaziavimo Pittsburg'e, užmanius ir padarius rinkių aukų ant iszleidimo „Freedom“ per kun. Sutkaitį, surinkta tapo \$25,63 ct. isz kurių treczia dalis, tai yra \$8,54 ct., mums priklauso. Tuos visus pinigus paėmė p. Jablonskis.

Aukos kankintiniams

Nuo įėjimos ant Laisvamanių susirinkimo 6 Kovo Baltimorėje 1,50

Nuo įėjimos baudziavų apvaiszcziojimo 4 Kovo Baltimoreje 4,81

Surinkta nuo sąnarių drėtės „Sunų Lietuvos didvyrių“, Spring Valley, Ill. 4,64

Buvo 7,45

Labu \$18,40

Redakcija.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau: savo brolio Augustino Armakaucko ir draugų: Antano Skamarako ir Domyko Kniustauskio; visi jie pa-eina isz Suvalkų gub., Niumiesczio pav., Kidulių valszcziaus, kaimo Karaliszkių; brolis jau 30 metų kaip Amerikoj gyvena.

Jeigu kas žino apie juos, arba jie patys, tegul atsiszaukia ant adreso:

Antanas Armakauckas
Roebing str., N 146,
Brooklyn, N. Y.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Sranton, Pa. Rodos, retai kokiam mieste rasi tiek lietuvių, kiek jų yra Srantone: ant kiek asz galėjau sužinoti, bus jų czia į 6 tukstanczius. Mažiausiuos miesteliuos, kur gyvena po du-tris szimtus lietuvių, daugiaus atlieka ant lietuviszkos dirvos, negu pas mus toks didelis burys. Kituose miestuos turi savo knygynus, teatraliszkas draugystes, kluibus, o czia tartum po naikinancziai karei — viskas tyku ir lyg iszmirė.

Lietuviai dziaugėsi naujai pastatytu dievnamiu, sakydami, kad turi bažnyczia, kurics nieks nuo jų neatims; bet kada prireikus pinigų, nuėjo paskolinti banke, ten sako: tai ne jūsų bažnyczia, tai vyskuopo. Nuleido Srantoniecziai sparnus. Norėjo kunigui algą numuszi nuo 75 iki 50 dol., bet nuėjus su tuo reikal pas dijecezijos valdzia, — vyskupas ne nedasileido kalbėt apie tai.

Kaip neapszviesti czia žmones, skaitytojai iszvyis isz teko atsitikimo: man teko buti vienoj grincioj, kur sirgo vaikas; netrukus atbėgo kas-zin kokia moteriszke, apsvyniojus kokia paklode, su skambalėliu rankoj ir pradėjo juo barszkyt, prikiszdama jį laikas nuo laiko prie visokių dalių vaiko kunelio. Neuzilgio kudikis nu mirė, o asz dasizinojau, kad moteriszke tokiu budu gydo vaikus nuo lygų, imdama uz kiekviena kartą po 3 dol.; ji sako, tas skambalėlis esąs isz Rymo.

Nedaug pas mus gero, bet kad butų kam pazadinti žmones, tai viskas virstų kitaip. Lauksim tos valandos, kuri turi užstoti ankscziaus, ar vėliaus.

A. Bokunas.

Ekonomiszkos sanlygos Vilniaus gub.

Iksziol visiems rodėsi, jog

Vilniaus gubernija — tai szalis artojų stės ar abelnai žemdarbystės, ir kad į jos pramonę nėra ką ne žiurėti. Tuotarpu, isz tikrųjų, yra suvis kitaip. Isz czia jau nuo seniai neveža svetur javų, nes jų vos užtenka vietinių gyventojų reikalams; neretai nevat pritrūksta savosios derlės, tai gabena javus isz rytų ir pietszalio, arba užvaduoja grudus bulvėmis (roputėms). 1888—1898 metų tarpioj orės produkcija Vilniaus gub. paaugotik ant 48%, kada fabrikų pramonė paszoko net ant 114%; 1878 m. Vilniaus gub. buvo isz viso 180 fabrikų — stambių ir smulkių — su 6,500 darbininkų ir metine produkcija ant 5 milijonų rublių; o pradžioj 1899 m. buvo jau 386 fabrikai, kurie iszdirbdavo ant 15 milijonų rublių; kas link darbininkų, tai jų skaitlius siekė jau 16,500. Vidutinis fabriko naszumas 1888 m. lygus buvo 28,000 rub., o dabar jau pereina 40,000 rublių.

Pagal vietas, mūsų pramonė labjausiai sustiprėjus Aszmenų pavietyj, kur dirba 83 fabrikai. Smargonų miestelyje placziai iszsikerojo kailiadirbystė: tenai sziađien yra tris deszimts darbaviecių. Antroji vieta iszplėtotos kailiadirbystės yra Vilnius, kur be to dar įsikurė daugybė kitokių, — didesnių ir mažesnių, — pramonės užvedimų. Treczija vieta, pagal pramonės jaugimą, yra Vileikos pavietis; tarp kito ko, dalgių gamintuvė pacioj Vileikoj įgijo platų pripažinimą ne vien szioj szalij, bet ir užrubežij, kaip sztai Austrijoj.

Abelnai imant, Vilniaus gub. pramonė neyra, teip sakant, vienlaipė. Greta fabrikų kailių iszdirbimui ir medzių pjovimui, užename fabriką czokolados (150 darbininkų), lankstyčių rakandų, gelumbės, vinių, skindelių, popieros ir tt. Paviecziuose eina

per 70 pravorų. Garinių fabrikų yra 183, o 20 su virszum pramonės užvedimų naudojas isz gazinių, benzininių ir nafatinių (kerosino) judintojų (motorų).

Tuotarpu, didesnė pusė fabrikų (54%) žydų rankose, bet krikščezionių kapitalai žymiai auga ir greit pralenks žydiszkuosius. Kas link darbininkų, tai didmena jų (70%) — krikščezionys, o kiti žydai; į darbininkus eina per vis smulkus miesczionys arba bežemininkai kaimiecziai. Nedaugelis yra atėjusių isz Lenkijos; yra vokiecių isz Kurszo, o teipgi ir isz užrubežės. Paszutiniam laike gali patėmyti pasirodymą darbininkų isz tolymos Rusijos (isz Kalugos gub. ateina teip vadinami „baltuszninkai“, kurie iszdirba avių kailius; isz Tveriaus gub. uždarbiauja žemkasziai ir gatvių grinstojai).

Apie rimtesnį darbininkų Vilniuje sutarimą ir judėjimą nedaug ką yra gero pasakyti, nes stoka organizacijose davo do gaiszina visą darbą. Berods Vilniui, kaipo szio kraszto vidurkiui, iszpuolė buti žydiniu yvairių agitacijų, kurių organizacijos, vienog, nepraaugo savęs, o kas labai keista, tikrai nesuprato darbininkų judėjimo užduotės, kaip ji Lietuvoj turi buti suprantama. Teisybė, susiziedusi ant rimtų pamatų „Lietuviszkoji socialdemokratų partija“ buvo zadėjus riestai pasukti darbą į geresnę pusę ir sutvesti tam tikrą judėjimą. Bet despotizmo tinklai aprėpė veikėjus ir sziađien „Lietuviszkoji socialdem. partija“ tyko pagabesnių laikų. O kada tos partijos l. kucziams parsieina smolkti, įsiponavo czia teip vadinamas „Darbininkų susivienyjinimas“, kuri organizacija yra nors silpna, bet vodinga, nes mažai ką isztesėdama, pasiduoda kaipo „Lietuvos ir Lenkijos“ partija, Žydų „Bundo“ parti-

ja Vilniuje teipgi nedruta, nes daugumas jo sąnarių, kaip reikia tikėti, perslėmė sizonizmu ir apie nieką daugiaus nesirupina.

Ewesdek.

Reikale kankintinių suszelpimo.

Mūsų „Tėvynės M. Dr-tės“ 9 kuopa leidžia ant laimėjimo drukuojamą maszinukę ir todėl praneszu, kad isziuntinėjau į visas T. M. D. kuopas po tulą skaitlių tikiety. Bet, kad ant tikiety nėra numėrių, tai tautiecziai, kurie pardavinėsite, užraszkykite pirkėjo vardą ir kada iszparduosit, tai pinigų nusiųskit tiesiok į centr. kasą, t. y. pas p. A. Olszevski, o vardus ir likusius tikietus sugražisit pas manę. Laimos laikas paskirtas ant 30 d. Geguzio, 1901, bet tautiecziai kelioms dienoms prieš tą laiką prisiųs vardus bei tikietus man. Tikiuosi, kad tautiecziai turės laimę iszparduoti visus gautus tikietus, nes su tuom mes didelę paszelpą suteiksim Lietuovos kankintiniams.

M. J. Damijonaitis

65 N. Leonard str.

Waterbury, Conn.

Paveikslas Dr. V. Kudirkos.

Didumo — 19 colių pločio, 24 colių augszezio, ant puikios popieros, su paisiuntimu 30 ct. Gaunamas „Vienybės“ redakcijoj.

Szitas paveikslas tojo mūsų užsitarnavusio tautieczio privalo rastisi kiekvieno lietuviu namuose kaipo papuoszimas ir atminimas, kad tasai tautietis per visą savo gyvenimą truse ant nudos savo tautiecių ir tėvynės.

† 27 Vasario szių metų,
mirė Westville, Ill.,

Juozas Jukneviczia, 40 metų amžiaus, paėjimo isz Naumiesczio pav. Liko pati, sunus 15 metų ir dvi dukters. Jukneviczia buvo geras žmogus, gyvenopadoriai ir Jukneveczių namai budavo paveizdu dėl kitų isz jų gražaus sutikimo.

Isz visur.

28 Vasario, Petropilėje buvęs studentas Karpowicz, užėjęs pas ministrą tautos apszvietimo Boholievov'ą neva su reikalu ir prisitaikęs šovė į jį du kart isz revolverio; viena kulka įsmigo į Boholievovo kaklą. Boholievovas, budams karsztu despotizmo vergu, diei neapkenčiamas visoj Rusijoje.

Alytaus miestelyj, Vilniaus gub., Trakų pav., kur 8000 gyventojų, ikšziolaik dar nėra nė jokios mokslainės. Artymiausia iszkalz net už 10 versų, bet ir toji pilna savo vaikų; alytiečiai patys supranta stoka mokslainės ir siunczia vyriausybei meldimo rasztus. Nelaiminga szalis, kur žmonės negali sav iszmelsti mokslainės neuž savo pinigų.

Paryžiuje, neseniai ėmėszliuba parlaimento prezidentas P. Dechanel; prancuziszi laikraszciai labai džiaugiasi, kad ant tos iszkilmės susirinko baisybės žmonių. Nėra ko džiaugtis: tas parodo, jog prancuzai troksza lėlės, stabo, priesz kurį galetu klauptis. Tokio stalo respublika duoti negali, kita minia vėl iszsirinkės sav kitą Napoleoną. Placziai jau eina paskalas, jog su Rusijos pagelba, kunigaiksztis Louis — Napoleonas, kurs sziądien yra rusų karumenėj generolu, nori prisitaikyt ant Prancuzijos prezidentystės, o vėliaus, zinoma, ir ant sosto.

Susirinkimas.

Pittsburg, Pa., kuopa „Tev. Myl. Dr.“ laikys savo metinj susirinkimą 24 d. Kovo 7 val. vakare, Vytauto mokslo draugijos salėje, 2124 Forbe str.

Meilingai užkviecziamė vyrus, moteris ir merginas isz Pittsburgo ir aplinkinės — visus be skyriaus susirinkti, nes bus ir kalbėtojai.

Visų varde, kuopos raszt.
K. Gediminas.

Pasikalbejimai apie dangu ir žemė.

verte iš svetimu kalbu P. A.

(Tąsa.)

teip plaukė, bet paskui zuvo vienoje vietoje kovoje su laukiniais žmonėms. Jo draugai nukeliavo toliaus, keliavo dar visus metus ir pargrįzo tik iš kitos pusės į tą pačią vietą, iš kur Magelonas buvo išvaziavęs. Čionai atsitiko suvis teip, kaip su ta muse, kuri pasileidus bėgti dynu į vieną pusę, atbėgo į tą pačią vietą, tik iš kitos pusės.

Ta pirmutinė kelionė aplink žemę traukėsi tris metus ir nepigiai atsiėjo. Magelonas buvo išvaziavęs penkiais laivais su dviem šimtais trisdešimts keturiais žmonėms; iš tokio daugelio žmonių pagrįzo vos šešioliaka ant vieno vienintelio laivo... Kiti keturi laivai ir žmonės dingo...

Užtai tuomet galejo matyt, kad žemė tikrai apvali, kaip dynas. Nuo to laiko nė vienas, kam gera galvoje ir moka skaityt, nesakys, kad neteip yra.

Beveik tuo pat laiku gyveno ant svieto kitas labai išmintingas, užsipelnęs amžiną garbę vyras, vardu Mykolas Kopernikas; jis gimė mieste Torne 1473 m.

Einant Kopernikui į mokslą, mokino, kad žemė stovint ant vietos, o saulė aplink ją sukantės; bet jis neįtikėjo tokiam mokslui ir pats pradėjo apie tą klausimą manyti. Kokia trisdešimts metų jis sėdėjo prie knygų: ant galo pagalios atrado teisybę ir pradėjo rašyti knygas apie tai, kad žemė aplink saulę sukasi, o saulė ant vietos stovi. Septynerius metus rašė jis tas knygas ir numirė nepabaigęs. Mirtis išgelbėjo jį nuo nelaimės, nes perskaitė jo rašytas knygas, visoki neva mokinti žmonės užpuolė ant jo, kaip kitąsyk ant Kolumbo: kalbėjo, kad Kopernikas iš galvos išėjęs, bedievis ir teip toliaus.

Vienog atsirado kits mokintas ir išmintingas žmogus, vardu Galiliejus, kuris pradėjo skelbti, kad Kopernikas suvis ne beprotis ir kad ištikrųjų saulė ant vietos stovi, o žemė aplink ją sukasi.

Galiliejui jo mokslas teip-gi neišėjo ant gero: jį buvo ėmetę į kalinį ir privertę prisiekti, kad jis netikys tam, ką Kopernikas parašė. Toks mat, buvo laikas, kad už teisybę žmonės turėdavo kentėti persekiojimus. Ant galo pagalios bet-gi visi turėjo pripažinti, kad Kopernikas teisybę pasakojo.

Šimtą metų suviršum anglas Newtonas išaiškino, kaip žemė ant svieto laikosi ir kokia

pajiega laiko saulę, žemę, mėnulį ir zvaigždes, kad jos nenupuola. Pasakoja, kad vieną kartą Newtonas gulėjęs sode po obele. Ant obels kaboję daug nunokusių obuolių ir vienas nukritęs ant žemės. Pamatęs tai, Newtonas pradėjo galvoti, kodėl obuolys krinta žemyn, o ne augštyn. Kitas butų pasakė: dėlto, kad obuolys sunkus. Gerai, bet ką tai reiškia „sunkus?“ Dėlko lengvi daigtai teip-gi puola žemyn, pavyzdžiui, plunksna arba dulkelė? Jei žemė traukia prie savęs viską, kas už ją mažesnis ir kas arčiau, tai turi traukti ir mėnulį — dėlto jis ir sukasi aplinkui žemę. Turbut ir pati žemė dėlto aplink saulę keliauja, kad saulė ją prie savęs traukia... Tokiu budu Newtonas, pradėjęs nuo obuolio, parodė, kad viską ant svieto laiko ta pati spēka, dėl kurios obuolys krinta ant žemės. Tą spēką paprastai vadina-me sunkumu.

Prieš šimtą metų žmonės patyrė, kad kometos tokios pat zvaigždės, kaip ir visos kitos, tik iš garo ir paliovė jų bijojėsi. Vienas zvaigždininkas, vardu Halėjus, atydziai tyrinėjo kometas, ypač vieną, kuri dažniaus pasirodydavo. Jis pradėjo skaityti senovės knygas ir rasztus, kur buvo užrašyta, kokiomis dienomis ir metais rodydavosi ta kometa pirma. Paskui išskaitė, kad tą kometą žmonės mato kas septynias dešimts šeši metai. Patyręs tai, Halėjus apskelbė, kad ta kometa dar pasirodys ir kad žmonės matys ją už septynias dešimts šešų metų. Sukakus septynias dešimts šešiams metams, kometa ištikrųjų pasirodė ant dangaus... Nuo to laiko žmonės žino, kad kometa teip-gi tur savo eilę, kaip ir viskas ant svieto, ir pasirodo ne prieš badą ir karę, tik kada joms išpuola, kaip apeina savo kelią. Augščiausios galybės joms paskirta.

Apie mėnulio kalnus ir pakalnes žmonės patyrė prieš penkias dešimts metų. Tuomet gyveno anglas Heršelis. Tas Heršelis išrado tokius šlifuotus stiklus, padidinančius ir priartinančius, tokius kaip akinių stiklai, tik labai didolius, per kuriuos gali matyti už tukstančio mylių: Viskas per juos žiurinti išrodo aiškiaus ir arčiau. Tuos stiklus įtaiso į vamzdžius, panašius į armotas. Tuos vamzdžius su stiklais vadina žiuronais (teleskopais). Per žiuronus žmonės pamatė ant mėnulio kalnus ir klionius patyrė, kad paukščių kelias ant dangaus ne kas kitas, kaip zvaigždžių begalinė. Per žiuronus matyt ir kitas dar paukščų kelias, kurio tiesiog negali įžiurėti.

— Visas tas mokslas, — užbaigė Juozas — iš kurio sėmiau yvairias suteiktas jums žinias vadina astronomija, arba mokslas apie zvaigždes. Prieš keturis šimtus metų nedaug iš

Vienas žvaigždininkas žvelgia per žiuroną į dangų, o kitas, šalia stovėdamas, užrašinėja kas ant dangaus matyt.

to mokslo žmonės žinojo, o dabar mes daug daugiau žinome, nekaip mūsų tėvų tėvai žinojo. Teip-pat bus ir toliau: ko mes dar nepatyrėme, tai patirs gal mūsų vaikai ar vaikų vaikai.

Už keletos dienų Juozas išvažiavo į Maskvą ir prizadėjo, sugrįžęs už metų, vėl mums visokių smagių dalykų papasakot.

Visi jo labai gailėjosi, o ypač aš: atsisveikindamas su juo, ištikrųjų apsisiverčiau, nes buvau pamylejęs jį iš tikros širdies, kaip brolių.

Kad Dievas suteiktų jam gerą sveikatą ir visokį pasisekimą!

(Galas.)

Varpas.

Varpo balsas oru plaukia:

Svietan ar į karstą szaukia?

Mergina rutelę rové,

Girdi, — varpo balsas plaukia:

„O! svodba bažnyčioj' stovi!“

Tuo suprato, ant ko szaukia.

Eina motina szejmynos,

Klauso, — varpo balsas plaukia:

„O! tai didelės kriksztynos!“

Tuo suprato, ant ko szaukia.

Sztai senuks klausyti geidžia,

Kaip balselis varpo plaukia:

„Tai į kapines ką leidžia!“

Tuo suprato, ant ko szaukia.

Dyvinas varpelis! szaukia,

Skamba teip, ko kas tik laukia.

Isz M.—Sekupasaka.

Daina girtuoklėlio.

Turi katinas kaciukę,

Turi žąsinas žąsiukę,

Turi poniszkas panaitę,

Turi bernas sau tarnaitę,

O asz vyras arzuolinis

Turiu butelį degtinės.

Musz kaciukės katinuką,
Pesz žąsiukės žąsinuką,
Juoksis mergos isz bernelių,
Juoksis panos isz ponelių,
Tik asz vienas laimingiausias
Nes degtinė — draugs tikriausias.

Į kiszenių įsidėsiu,
Ją asz girsiu, glamonėsiu,
Bonkos kamsztį iszsitrauksiu,
Degtinukės paragausiu,
Tuo krutinė bus sziltesnė,
Ir galvelė bus linksmesnė.

O kad Nemunas garbingas
Butų szindien iszmingingas,
Kad ant mūsų susimiltų,
Savo vandenis iszpiltų,
O degtinę įsilietų,
Viena degtine teketų:

Tai but lebė! tai but džiaugsmas!
Tai but laimė, tai but kauksmas!
Visi žmonės ir žvereliai,
Visos žuvys ir paukszteliai
Vis prie Nemuno keliautų
Ir degtinės paragautų.

Žvėrys gertų ir riaumotų,
Žmonės szoktų ir leliotų,
Net žuvytės vis tik nertų,
Degtinukę mielą gertų;
Viskas džiaugtųs, szokinėtų,
Net ir žemė strapinėtų.

Isz Kėkszto užrasų.

„Per nuopoliūs tapsi gudriu!“
Girdėjau pamokslus žiniunų.
Asz nukencziau daug jau vargų,
O mulkiūm, kaip buvęs — bebunu.

* * *

Apgraužtą kaulą vieną kartą
Asz szuniui nutrenkiau — ir tas
Meiliai (nors jį piktu sutverta)
Potam laižydavo rankas.

Draugams pagelbon asz skubėjau,
Kad jie vaitojo bėdoje.
Czia kitą algą apturėjau:
Nuodais pasotino manę.

Nieksų tu sviete, kur piktybe
Lenktynėms eina su puike!
Kur žmonėse viena szunybė,
O daug žmonybės szunyse!

Prof. Anderson'as, Edinburge, Skotijoje, užtėmyjo 21 Vasario nepažintą iksziol žvaigždę, kaip astronomų kalboje sakoma — pirmutinio didumo. Mena ją esant didžiausia žvaigžde, „Perseus'o“ kekeje (žvaigždyne).

Visoj Vokietijoje, kaip liudija paskutinis liaudies suraszas, yra 56,345,018 gyventojų, (isz jų 27,731,067 vyriskos lyties). Prūsų karalystėje priskaitė 34,463,377 gyventojus.

Ant Ceylono salos (pietinėj Azijoje) visoki iszdykėliai mėgsta medžioti krokodilius. Szeip tuos bjaurius szejmėlius sunku iszviliot isz vandens, tai medincziai ima už pinigus mažus vaikus nuo vietinių gyventojų, paguldo juos balsiai verkenčius paupyj ir kada ēdrus krokodiliai iszeina ant kranto, idant praryti vaiką, medinczius gali szauti krokodilių. Bet jei nepataiko, tai vaikas dingęs to baisuno nasruos. Teip tai turincziai tarpais linksminasi.

Londonė kasdien iszneszioja maž daug po 4 milijonus visokių paczo siuntinių.

Vyriausiaj Vengrijos mieste, Budapeszte, paskutinis suraszas priskaitė 729,382 gyventojų; pirm 10 metų, buvo ten 506,384 žmonių.

Dasižinom, kad Anglijoj teip gi yra „pittstoniecių“. Ant salos Wight (kur mirė neseniai Anglijos karalienė), mieste Shankline, nekoksai iszvilktas minykas, V. Ruthven, laikė prakalbą, kurioje kovoją priesz katalikiszką tikėjimą. Žmonių minia, užsirustinus ant kalbėtojo, szoko, idant jį numesti nuo estrados. Ruthven's iszsitraukęs revolverį, szovė į pirmąjį užpuoliką ir sunkiai jį sužeidė, (vienog, yra nedidelė viltis, kad jis pagis); kulka, perskriodus pakauszj, iszlekė per veidą. Geras mokslas su atkiesztu revolveriu.

Yvairios žinios.

*Deginimas numirėlių Japo-
nijoje.* Budas deginti numirė-
lių kunus ažuotką laidoti juos
į kapus, kurs kaip civilizuoto
je Europoje, teip ir Amerikos
szalyse randa stiprų priešgy-
niavimą, — Japonijoje pažįsta-
mas jau nuo labai senų gady-
nių. Kremacija (deginimas la-
vonų) ypacz prasiplatinę pro-
vincijoj Sziuszu, kur gyvena
beveik perdėm buddistai. Pa-
gal rasztus, pirmuoju žmogum,
kurio kuną sudegino 698 mete
Kristui gimus, duvo Buddos
dievinyczių tarnas Doszo, o
dvejiems metams prasliukus
teipgi sudegino ciesorienės
Dzito kuną. Isz kur toks pa-
protys kilo, — nėra žinių.
Pirm 234 metų, mieste Kodsu
kavari, deginimui lavonų įtai-
sė tamtikras vietas (kremato-
rijas). 1873 m. ciesorius isz-
leido paliepiamą, draudziantį
deginimą kunų, bet tuoj 1875
m. tą uždraudimą panaikino, o
sekančiuos metuos iszėjo po-
licijos padavadyjimai, kaip tą
viską atlikti, ir ant galo, Sina-
mure pastatė atsakanczias kre-
matorijas. Dabar vieno tik
miesto Tokio apygardėse stovi
7 krematorijos. Kurimui pe-
czių vartoja paprastas malkas,
o ne gazą, vienog ir malkos
iszduoda tokią kaitrą, jog per
3-4 valandas lavonas pavirsta
į pelenus, prietam degdamas
jis neleidžia mažiausio kveps-
nio, nes dumus ir dują suryja
tam tikri aparatai. Sudegini-
mas kuno parsieina tenai daug
pigiaus negu Europoje arba
Amerikoj; teip, visų brangiaus-
sias budas kasztuoja 7 ijenas,
t. y. 5 dolerius, o už vaiko ku-
nelį moka isz viso tik 1 ijeną,
t. y. apie 75 ct.

Kas norėtų arcziaus pažinti,
kas yra kremacija ir kuo ji ge-
resnė, ar blogesnė už priimtą
musų szalyse budą laidojimo
numirėlių — tegul perskaito
d-ro Wehlan'o rasztą „kaip
geriausia laidoti numirėlių“, ku-
ris yra ir lietuviszkai iszguldy-
tas ir iszleistas.

Puikus
apvaikszciojimas

Ant 17 dienos Kovo mėne-
sio, MtCarmel'io lietuviai ren-
gia didelį tautiszka apvaiksz-
cziujimą, kurio mieriu yra už-
dėjimas knygyno tą pat dieną
Prasidės ant 7 val. vakare (o
ne ant 2 po pietų, kaip buvo
garsinta). Salėje Kuores prieš
pacztą.

Bus prakalbos apie tautos
reikalus, ant kurių žadėjo pri-
buti daktarė J. T. Želviene ir
P. Mikolainis isz Plymouth'o.

Už įveigą vyrams po 10ct.,
moterims dovanai.

Užpraszone kuoskaitlin-
giausiai susirinkti visus vyrus
moteris, vaikus ir merginas.

Komitetas.

Philadelphios liet. parapija ir
Kun. J. Kaulakis.

(„Vienybės“ redakcija už szitą
straipsnį neatsako).

Tąsynės parapijonų su kun. Kau-
laku visam smarkume tęsiasi tolyn.
Lai tėmyja skaitytojai szio rasztu
kaip kun. Kaulakis nori su mumis
padaryti, ir isz to tegul pasimokina
apsisaugoti nuo panaszų globėjų
arba vadovų, kaip j e save vadinas,
kad neprazūdyti savo sunkiai uždirb-
tą turtą, savo bažnytelę nepadovano-
ti ant kun. noro svetimtaucziams,
ant kurios jie nė cento nedavė. Mes
czion apraszome pradzią atsiradimą
musų bažnyczios, bei parodome tuo-
metinius kun. Kaulakio siekius, ku-
rie laikui bėgant visiszka pasidarė
kitokiais.

1893 m. kun. K. pas mus atvykęs,
kada arcivyskupas nedaleido pirkti
dabartinę musų bažnyczia, į parapi-
jos komitetą pasakė sziteip: „Vyrai
bukite vyrais ir užlaikykite viską sa-
vo szirdyse (slaptoje) ką girdite pas
arcivyskupą. Nes jeigu jus pasa-
kytumėte tai žmonėms tai anie visi
gal atsitraukti nuo katalikystės. Jus
patys matote, jog arcivyskupas ne-
nori buti jusų duszių ganytoju, tik-
tai nori paimti jusų bažnyczia, kurią
nupirksite, į savo nagus ir paskui da-
nyti tik jusų dolerius“. Teip du
sykiu parapijos komitetas pasiroda-
vyjęs su kun. Kaulaku 1893 m. va-
zinėjo pas popieziaus pasiuntinį į
Washingtoną, kur gavo daleidimą
pirkti dabartinę musų bažnytelę, ku-
rios arcivyskupas nenorėjo daleisti.
Toku budu prieš arcivyskupo norą
nupirka bažnyczia tapo apraszta
ant vardo szv. Antano draugystės,
kuri turi savo czarterį. Teip tikusis
kun. Kaulakis į parapijos komitetą

ir szeip ypatas pasakė: „Ar žinote
vyrucziai, mes. Philadelphios lietu-
viai, esame laimingesni už visus kitų
miestų lietuvius, nes anie visi turi
savo bažnyczias apraszę ant vyku-
pų, o mes ne. Jeigu kartais airiai
sukiltų prieš Angliją, tai vyskupai
visas žmonių bažnyczias užstatytų
bankose ir tais pinigais szelptų savo
tėrynę, kad iszliuosuoti isz po Ang-
lijos jungo. O ir szeipjau vyskupai
mėgsta užtraukti ant žmonių bažny-
czių skolas, kurias baigiant numokė-
ti jie užtraukia naujas skolas. Ant
musų bažnyczios vyskupas negalės
jokios skolos užtraukti ir mes esan-
czią skolą greitai numokėsime“. Kn.
Kaulakis tada szventą teisybę pasakė,
bet laikui bėgant persitikrino,
kad dabartinis arcivyskupo bažny-
czių rėdas labai prastas, o kaip kur
ir net mėgzdzįjantis katalikiszka tik-
kėjimą, bet vis vardan Dievo galima
nuo darbininko isztraukti net pasku-
tinį centą. Taigi netik vyskupams
milijonus žmonelės sūdeda, bet ir
ir kunigai pagal tokį vyskupiszka
rėdą gal pastoti milijonieriais,
skriausdami vargzus darbininkus.
Teip ir kun. K. užsimanė tapti mi-
lijonierium su vykupo pagelba ir
savo žodzius, pažadėjimus, žmonėms
duotus sulaužyti. O pinigai, tie
prakeikti pinigai! kiek jie gerų žmo-
nių pavertė į nedorus, kas ant jų ne-
parslysta? Kun. Kaulakis užsima-
nės tapti milijonierium, kaip dabar
Amerikojė mada, pasisavino musų
parapijes pinigus \$5,659,86.

„Vienybės“ 49 ir 50 num., praė-
jusiu metų, raszėme, kad buvome
nusiuntę komitetą į Washingtoną pas
popieziaus pasiuntinį, kuris pažadėjo
musų reikalavimus užganėdinti, bet
pasakė: „Negerai, kad jus kun.
Kaulakį apskundėte į svietiszka sū-
dą, paniekindami dvasiszka. Dabar
asz turiu viską isztirti“. Musų ko-
mitetas pasitikėdams ant popieziaus
pasiuntinio, kad teisingai elgsis, ap-
stabdė su kun. Kaulaku proą, ku-
ris tuoj ėmė bažnyczioje skelbti, kad
jau santaika turės buti, tai ir virszus
jo. Žmonės nematydami jokios
santaikos tuoj nutarė ir liepė kalek-
toriams nedėliomis sukalektavotus
bažnyczioje pinigus neduoti kun.
Kaulakiui. Teip tikusis kun. K.
perszirdo ir 16 gruodzio 1900 isz
sakyklos pasakė: „Kurie drystų kolek-
tavioti per sumą bažnyczioje ne jo
aprinti, tai visi bus sutupdyti labai
sziltoje vietoje — kalėjime“. Bet
žmonės kun. Kaulakio tokios szmėk-
los nenusigando ir pabaigus jam ne-
va pamokslą tuojaus iszėjo bažny-
czioje kolektavoti. Tą pamatęs kun.
Kaulakis teip perszirdo, kad vos da-
baigė dievmaldystę.

Gruodzio 17 d. 1900 m. musų ko-
mitetas nuėjo pas arcivyskupą su
praszymu parsikviesti kitą kunigą
ant poros dienų dėl atlikimo dvasisz-
kų reikalų. Arcivyskupas tuoj už-
klausė: „Ar kolektavojot vakar
bažnyczioje pinigus?“ P. K. atsakė
„Teip“. „Ar atidavėte tuos pi-
nigus kunigui?“ „Ne“ atsakė. K.
„Tai eikit laukan, esate suspenduoti,
jums nereikalingas yra Dievas, nė
kunigas, esate pagonai!“ Sugrįžęs
komitetas apsakė arcivyskupo pasi-

elgimą ir mes pavyjmu tuoj nusiun-
tėme kitus pasiuntinius pasakyti ar-
civyskupui, kad isz musų bažnyczios
atsiimtų kun. Kaulakį nes mes jau
nepriegulmingi. O kadangi kun. K.
priegulmingas, tai musų bažnyczioje
negali buti. Kaip tie pasiuntiniai
arcivyskupui tą pasakė, tasai užsigy-
nė savo pirmiaus isztartų žodzių ir
pasakė: „Asz jusų nesuspėdavojau
ir jus vakaryksztis komitetas dėl spa-
viednės kito kunigo neprasžė tik sa-
kė, kad jie Kaulakio nenori“. To-
liaus pradėjo mokinti privedzioda-
mas: „Kad jus norite buti gerai
katalikais, tai turite klausyti Jezaus
įpėdinių, tai yra mangs ir kun. Kau-
lakio; turite kuogreicziausiai man
apraszyti savo bažnyczia, o kn. Kau-
lakiui atiduoti visas kolekctas ir tada
tik busite gerai katalikais. Kiteip
darydami negalite buti katalikais,
ypacz, dabar Dievui sudėtus pinigus
jus neatiduodate kunigui, kuris yra
tarpininku tarp Dievo ir žmonių“.

Taigi klausimas, ar teisingai kuni-
gas ir siunczia Dievui žmonių sudė-
tus pinigus? Jeigu teip, tai kuni-
gai per akis Dievą apgauna ir pi-
nigus neva ant Dievo garbės sudėtus
sukemsza į savo bedugnius kiesznius
ir vis szaukia ant žmonių, kad dau-
giaus duotų ant Dievo garbės. Visi
žinome, kad Dievas pinigų nereika-
lauja, tiktai meilios ir teisingos szir-
dies. Kunigai vardan Dievo tik sau
lobius kraunasi, vietoje juos apverst
ant naudos tų žmonių, nuo kurių su-
rinko? Ar mums nereik knygu,
mokyklų ir tt.? Ar mums nereika-
linga apszvieta, laisvė, ekonomiszkas
buvis? Ar musų kunigai stengiasi
pakelti savo žmones protiszka? Vi-
sas kunigų pasidaravimas, tai tusz-
tinimas tik nesusiprantanczių darbi-
ninkų kiesznių ir aiszkzinimas jiems,
kad nekrauti turtų ant žemės, kur
rudys ir kandys gadina, kuriuos va-
gys pavagia. Teip kun. Kaulakis
grasindamas savo parapijonus nuo
rinkimo žemiszka, pragaisztanczių
turtų Camden, N. J. turi nusipirkęs
visą keturkampį bloką namų. Ir už
ką jis juos nusipirko? Ar ne isz
musų skurdzių darbininkų suplėszta
trusų vardan Dievo?

Mes tikime, kad Dievas nuo žmo-
nių pinigų nereikalauja ir dėlto tų
bjaurybių visai nereikia kunigams,
kaipo tarpininkams tarp Dievo ir
žmonių. Mes kunigui duodamė vi-
są užlaikymą nuo namo iki szauksz-
tui, mokame nuo arcivyskupo pas-
kirtą algą ant mėnesio, o szliubai,
kriksztai ir pagrabai, neskaitant mi-
szzių, mažiausiai atnesza po \$50,00
kas mėnuo dar. Ar isz virszų pa-
rodyto jėmimo dar nepakanka kuni-
gui ant pragyvenimo? Kam jis tu-
ri garsinti žmonėms jog pinigai Die-
vui reikalingi ir jis vardan Dievo
sau juos pasisavina? Ar tai ne aisz-
ki veidmainystė? Tokiu budu tik
Dievą iszjuokia ir jo žodį vartoja dėl
pripylimo savo kiauro kieszniaus!
Ar ne teip? Su tokiu pasielgimu
kunigai iszjuokia netik katalikystę,
szventą tikėjimą, bet ir visai musų
tautai gėdą čaro. Evangelija szv.
Mateuszo 10 perskyrime, 8 eilėje
sziteip raszo: „Ir Vieszpats pasakė
savo mokintiniams: Gydykit ligo-

nus, apczystykite raupuotus, prikelkite mirusius, iszvarykite velnius. Dovanai tai gavote, dovanai ir duokite". Delko sz'andien kunigas Raszta Szventą paniekina ir szv. Sakramentus brangiai brangesnei parduoda del savo biznio? Vieszpats Jezus pasaké: „Neturekite né aukso, né sidabro, né vario po savo juosta". (Mat. 10 persk. 9 eilé). Bet kun. Kaulakis visai prieszingai daro, parapijonus visaip zodziuoja, jeigu tie negana jam pinigų duoda. sakydams: „jus grinoriai uzsidirbe kelis dolerius skubinatés juoda apvalkala ir skrybélé sau pirktis ant pasiredymo, o Dievo garbė tai jums nerupi". Pagal kun. Kaulakį zmogus gal ir nudriska vaikszioti atiduodams jam pinigus vardan Dieva garbės. Kas pavadinis tokį darbą teisingu?

Gruodžio 23 d. bažnyčioje kun. Kaulakis musų parapijos kolektorių jau nebaugino kalėjimu, tik atsinesęs nuo arcivyškupo angliszkoj kalboj raszta, su dideliu raudonu kryžium, garsiai perskaité „Asz, arcivyškupas, duodu paliepiną, jeigu norite buti Rymo katalikais, tai kuogreicziansiai turite man savo bažnyčią aprasztyti ir kun. Kaulakio klausyti. Kolektoriai turi but per kun. K. paskirti ir jus be kun. K. daleidimo neturite tiesos kolektuoti, kaip ir apie sukolektvotus pinigus žinoti. Jeigu to nepadarysite, tai busite kaipo maisztininkai nuo katalikiszko Rymo bažnyčios atstumi ir per bažnyčią szventą prakeikti ant amžių. Nieks jums iszriszimo neduos, né pats arcivyškupas. Budami nevertais negalésite né po katalikiszku stogu (kad ir didziausio grieszniuko) paeiti; ir tie, kurie duoti jums centą bus lygiai prakeikti, ir ne tik patys, bet ir tie centai (!) ir numirę nebusite į kapines priimti". Szitokį tai prakeikimą arcivyškupas nulémé ant musų už tai, kad nenorim padovanoti jam savo bažnyčios ir anų prakeiktų \$5,650, 80 kun. Kaulakiui! Kun. K. perskaités aną arcivyškupo prakeikimą pasaké, kad nuo naujo meto prasidés trečiasis tukstantis metų skaitliaus. Aiszku, kad kun. K. protas sumiszto nuo ano arcivyškupo prakeikimo pirmiausiai. Kiekvienas sveiko proto žmogus pasakys, kad prasidėjo dar tik dvidešimtas szimtas metų. Pasakui dar kun. K. pasaké: „Kurie eméte nuo manų plotkas, tai esate geri katalikai ir per kuozias pats Dievas ant jusų stalo sėdés. O kurie eméte nuo komiteto, tai jokia linksnumo neturés; ir tas plotkas krims kaip blynas". Mat kun. K. savo tikru kunigiszku pasielgimu teip žmones suerzino, kad bijojosi plotkas neszioti, kaip darydavo tai pirmiaus. Musų komitetas pirm kalėdų nuėjo pas kun. K. ir praszé plotkų del visų parapijonų. Kun. K. paklausé: „O pinigų už plotkas surinkę ar atnezite man?" Komitetas atsaké, kad pinigų atiduos parapijos kasieriui, ant ko kun. K. atsaké: „Plotkų negausite, nes jus neesate verti jų ragauti". Tada komitetas nuėjo pas kun. Szv. Stanislovo bažnyčios ir nupirke ganėtinai plotkų apdalino visus parapijonus. Tik tai 7 szeimynos

atsirado isz kunigo iszrinktųjų, kurie neémé nuo musų plotkų. Už tai kun. K. per pamokslą ir niekino musų komitetą, plotkas ir žmones, kurie jas priémé. Baigdamas pamokslą užsaké, kad busé ant 7:30 vakare Miszparai, busé sveitimų kunigų, žmonės galésé atlikti iszpažintį. Po pamokslo musų kolektoriai tuoj iszėjo kolektuoti visai nepaisydami ant arcivyškupo iszkeikimo. Žmonės meté ne tik pusdorelius, bet ir dolerius. Pirmiems isz kolektavoju iszėjo ir kunigo kolektoriai, kuriems žmonės vietoje pinigų meté knypkius. Kun. K. tai regėdamas visai apalpo ir iszgidoti negalėjo. Bet reik neužmiršti ir to, kad tą dieną buvo bažnyčioje net 26 policijantai. Kun. K. savo ypato apgynimui buvo užsikvietés 6 policijantus, ir kaip jis buvo apskelbęs 16 Gruodžio, kad mesés maisztininkus isz bažnyčios kalėjiman, tai parapijos komitetas nuėjo pas policijos virszininką ir papraszé lygiai 6 policijantus suvaldyti kunigo tarnukų, ant ko virszininkas vietoje 6 davé 20 policijantų ir visi 26 neturėjo ką veikti. Kun. K. užrakino salę kad musų kolektoriai nuėję zakristijon užémé stalą ir kun. K. kedę. Kun. K. liepé jiems iszeiti, nes, girdi, czia ne jusų vieta. Kolektoriai atsaké kun. K. kad „musų namas tai musų ir vieta, tik del kunigo nėra vietos ir mus iszmet kunigas neturi pajiegos". Tada kun. K. pasigriebe savo gurbelius su knypkiais ir iszsineszino isz zakristijos. Vakare ant 7:30 val. žmonės pradėjo rinktis ant Miszparo, ogi užrakinta bažnyčia! Eina klebonijon veizėti, ogi ner kunigo. Musų kolektoriams nenusigandus arcivyškupo prakeikimo ir neatidavus kun. K. surinktų pinigų ant Dievo garbės, delto jiems nereik né dievmaldystės. Kunigas K. gavo prieglauda pas vokiečių kunigą, kuris ant rytojaus kn. Kaulakiui pasaké, kad czia nėra vietos, nes galys sukelti maisztus, kaip lietuviszkoje bažnyčioje. Visi svetimauczių kunigai guodžiasi ant kun. K. ir rodyja jam vadintis keliancziozu cigonu. Per kalėdas žmonės susirinkę apie liet bažnyčią pasistiebę per langus žiurėjo, bet bažnycion neįėjo. Parapijos komitetas nuėjo atimti nuo kun. K. bažnyčios raktus, bet tasai nedavé, mat be sodo tai ne garbė. Skaitome Raszte Szventam, kad egiptėnai rupinosi ant metinių szvenczių kalinius iszliuosuoti; o musų kun. Kaulakis daré antraip; jis iszpirko 6 varentus ant dviejų kolektorių ir keturių sqnarių komiteto, norėdamas anuos sumesti į kalinį ant kalėdų, bet magistratas neiszpildé ano troszkimo. Gruodžio 24 ant 8 tos val. vakare atėjo policijantas pas vieną isz tųjų, kurie turėjo buti areztuoti ir užklaušé, ar jis gal atsakyti už kitus penkis, kurių vardai yra ant varento, kad jie vi-i priibus pus magistratą 26 Gruodžio ant 2 val. po pietų. Tasai atsaké, kad ant kiekvieno pareikalavimo anie visi priebus ir policijantas iszėjo. Kun. Kaulakis net gyrési per pamokslą, kad policija neima jo kaip prasto žmogaus, bet kaip kapitalistą. Bet policija neima

nė prastų žmonių, kuriuos kun. K. geidė ant szvenczių sumesti kalinyu Mat magistratas dorias elgiasi už musų duszių piemenį.

26 gruodžio ant paskirtos valandos pas magistratą susirinko isz abiejų pusių nemenkas burys žmonių. Musų skundėjas kun. K. nepribuvo, guosdamasis, kad esąs kiaurai nuo parapijos komiteto sumusztas ir delto negalis pributi. Prova tapo atidėta ant 29 gruodžio, 1 val. po pietų, ant kurios susirinko dar daugiau žmonių prisiziurėti tai komedijai. Kun. K. pribuvo su savo szalininkams isz kurių visi nemenkai nusistebejo, nes jos vedé kunigą isz visu pusių apstoje kaip koki žandarai prasikaltėji. Mat, kun. K. vyriszkų palydovų jau nustoko Vienok tos palydovės kun. K. pasirodė toli dorėsnės, teisingesnės už kunigą; jos po prisiėko laiké-i teisybės o kunigas melavo kaip ir jo bernai. Magistratui užklausus kaip seniai yra tie kolektoriai, kuriuos suaresztavojo, kurie neatiduoda pinigų, ant ko kun. K. atsaké, kad anie esą kolektoriais tik trumpa valanda. Tada magistratas užklaušé kokia toji valanda, 3 ar 4 metai? Kun. Kaulakis atsaké, kad 3 metai. O visi žinome, kad tie kolektoriai yra nuo 8 metų jau. Tai gi kun. K. 5 metus nuslėpé. Vienas kunigo bernas po prisiėka iszpažino kad tiejie kolektoriai yra aprinkti pirm kelių dienų. Ar gi czion neaiszki melagystė akų kunigo szalininkų? Jeigu jie gal kreivai prisiėkti, tai jie gal ir visokį pikrą daryti, nes del jų nėra nusidėjimo. Argi negražus pamokinimas dvasiszko vadovo? Magistratas iszklaušinėjęs abi puses nedaré provos bet nusiunté į prisaiointųjų sudą ir ant galo pradėjo tyrinėti tą kiaurąjį kun. K. sumuszimą. Magistratas užklaušé: „o per kokią vietą tave muszė?" Kun. K. atsaké: „Per visą kiaurą pilvą". Magistratas pažiurėjęs ant kun. K. pilvo atsaké: „Už tai teip ir iszsiptutės". Czion emé visi kvatoti isz to baisaus kun. K. sopulio. Delto kun. K. ant vieno ir varentą iszpirko, kaip ant sumuszėjo, per kurio priezastį nabago pilvas iszputo. Vienok pilvo iszputimo priezastis yra visai kitokia, visiems kunigams žinoma. Magistratas viską isztyręs del kiauro sumuszimo, pilvo iszputimo, provą atmeté. Suaresztavotiejie neteislingai tuomi pacziu atsimokés kun. K.

Užbaigus tos dienos provą vienas isz suaresztavotų priejo prie kun. K. užklaudamas: „Kodel kunigėlis kreivai prisiėkie?" ant ko kun. K. atsaké: „O ką tu durniau apie prisiėką iszmanai? Tik del durnių prisiėka yra didziausiu grieku, o del kunigų tai ji už nieką yra laikoma".

Gruodžio 30 d. kun. K. vokiečių bažnyčioje apskelbė, kad per Tris Karalius arcivyškupas iszsigabens visas szventybes isz lietuviszkos bažnyčios, kurių lietuviai netekę bus pagonais. Vienog kaip arcivyškupas nieko į musų bažnyčią neatvežé, teip ir iszvežti neatvažiavo. Tai gi czion kun. K. aiszklai pamelavo kaip ir visados, visai nepaisydams, kad stovi prie altoriaus Vieszpates

akiveizdoje!

Sausio 6 d. 1901 m. paliepé sukalbėti 6 poterius už savo prieszininkus, idant tiejie ateitų jį perpraszyti. 13 Sausio vel. apskelbė melagingai, buk visos avelės prie jo sugrįzsius apart kelių netikusių. O 20 d. Sausio iszmeldė nuo vokiečių klebono daleidimą kolektuoti, pirm ko dar pasaké: „Jeigu norite tuos bedievius pergažti, tai turite sudėti pinigų. Asz jau \$1000 dol. prakiszau ir nieko jiems negaliu padaryti. Tiems bedieviams turbūt pinigų kas nesza, nes jiems jų netruksta ir provose jie isz musų tik juokiasi ir jos jiems klojasi. Delto ir jus visi iszvien turite griebtis ir pinigų dėti. Dabar padarysiu mēnes ne kolektą ir delto nesigailėkite duoti ant Dievo garbės" ir nuėjo zakristijon atsineszti samtį. Žmones rodosi kas ginte iszginé isz bažnyčios laukan apart 3 moterių, ant kurių perpykęs suszuko: „O ko jus dar likotės, kad nenorite duoti ant Dievo garbės? Neszkite ir pragerkite!" ir apsisukęs nuėjo atgal nieko nepelnes.

Sausio 13 d. vel. apskelbė, buk visos avelės sugrįžé sanvaités laike, bet ir vel pasiliko tik ant 3 moterių; kitas ar pats kun. Kaulakis paginė ar jos nebuvo prie jo sugrįzsius. Tokios tai kun. Kaulakio viltys. Nelaimingas tas kun. Kaulakis? Rinoko, rinko pinigų ant Dievo garbės, o dabar jam visas biznis susivėlė, vienog jis vilties nentstoja ir mąsto, kad padaryęs mus „nezaležnais", bet teisybę sakant tie parapijos \$5,650,86 ir isz proto turbūt kun. Kaulakį iszvarys.

Provos komitetas:

Staponas Urbas,
Antanas Petokis,
Kazimieras Unika,
Jonas Gudiszkis,
Aleksandra Jocis,
Antanas Liniauskis,
Charles Poshka.

Juozas Czernikas,

duodu visiems žinot, jogei parduodu LAIVAKORTES (szifkortes) ant visų linijų ir greicziausių Lavių jurėmis ir už pigiausių prekę.

Teiposgi siuncziu pinigų isz visos svieto dalis greitai ir pigiai. Norintie kal pinigai į tėvynę siuncziami neprazutų ir greit nueitų, tegul kreipiasi pas: Juozą Czerniką,

13 S. Canal str.

Wilkes-Barre, Pa.

AGENTAS

asekuravojimo NAMŲ ir visokių DAIGTŲ už ognies

GEO. GWILLIAM, agentas.

Main str. Plymouth, Pa.

BRAVORAS.

(CITY BREWERY CO.)

Kuriame isdirba skaniau sia, geriausia ir sveikiausia ALU ELIU ir PORTERI

Po No 600 iki 612 Pearl str.

ELIZABETH N. J

PETER BREIDT

Locninikas.

DIDELIS SKLODAS

S. J. Mockaiczio

Uzlaiko geriausia Vyna, visokio skyrtaus Arielkos ir kitu szyrdi pastiprancziu gerymu, teipgi skaniausiu Cigaru, tik nepamirskite vietos

S. J. Mockaitis

224 ir 226 South Main Str.

SHENANDOAH, PA

Ar esi kurezias??

Koznas kuris yra kurezias yra isgy as nauju mesu iszradimu; kurie apsigema kurti yra neiszgydami. Naujas ir lengvas budas. Apraszky savo negale. Agzaminavojimas ir roda dovanai. Kiekvienas gali gydytis namie be dideliu kasztu.

Dr. Dalton's Aural Institute, La Salle Ave. Chicago, Ill.

Lietuviu uzeiga.

Geriause uzeiga del lietuviu isz viso miesto. Prilaikau visokius gerymus, kaip tai: Alu, Arielka, Likiera, Vyna ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siuncziu pinigis i visas dalis svieto. Pardudu Laivakortes ant visy liniju. Apart to didu kiekvienam prieteliskia roda.

Todel nepamirskit jog mano HOTELIS po No 1837 Main Ave. Providence, SCRANTON, PA.

Petras Lipavyczia.

Medega laikraszcziams, per guldymai isz angliskos, prancuziskos ir vokiskos kalbu. Dainos del notu. Illustracijos.

Raszkykit: S. Malevsky

Care of I. M.

11 St. Marks Place.

New York City.

HOTELIS arba geriausia

uzeiga del darbininku ar sziaip zmoni. Kurio norite szj bei ta dasizinti ir szalto aluczio Taurę iszsigerti vyno ir visokiu arielku, ar cigareli skanu uzirukyti, ateikite pas:

Antana Kalinaucka

18 N Hancock st. WILKES-BARRE

ZINGEIDU IR AKYVA I EL SVIETO.

OFFICE 256 Grand st. & 313 Bedford Ave. Brooklyn N. Y.

Tilra vlenatine gydykla ant uz zeldinimo plauku ant praplikusiu galvu, teipgi i trumpa laika sulaiko plauku slinkima.

Geriausia dantu gyduole: musy gyduole nustabdo Dantu skaudėjimą i keles minutes. Mes savo gyduoles gwarantuojam. Preke tik 20c. Inant 6 bonkutes \$1.00. Siuncziam pacztu ir i svetimas szalis. Budas kaip jas vartoti yra parodytas keliuose kalbose. Noriut gauti visą rodą su informacije per laiszka adresavokit sziteip:

The J. M. BRUNDZA CO. Chemists Box 2361. New York. U. S. A.

Temykit, Lietviai!!!

Nuo szio laiko pale dziam zodynėlius kuo pigiausiai, idant kiekvienas Tautietis galetu nusipirkti, ir daves apsidaryti kiseniuje nesziodamas pasiziureti kada jam prireikia kokio zodzio, vigada turėti.

Lietuvizkai — Angliskajį gaus uz 70 centu; Angliskai—Lietuvizka uz 30 ct, abudu uz dolerj. Kas noretu pirkti nesusiutus abu gaus uz 80 centu.

Kun. P. SAURUSAITIS, 34 John st. Waterbury, Conn.

TRADE MARKS DESIGNS COPYRIGHTS & C. Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the

Scientific American.

A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newsdealers. MUNN & Co. 361 Broadway, New York Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

Del vyru tiktai.

Aez kenzian daugeli m o tu, kalpo pasekme jaunystės iszdykumo ir perzengima jetatymy prigimties. Asz leziedau szlmtus doleriu ant daktaru, nerandant pagelbos. Gallans, lankantes savo szalije, asz krelplaust prie tulo garsaus daktaro Viennoje ir jis dave man gyduoliu, kurios mane visezkal iszgyde. Aez apie tai pagarsinau savo draugams ir tie, kurie kentė phiziezkal, banded ir iszgydytais tapo. Tada asz visiezkal persilludijau, kad kiekvienas kenziantis nuo tu ligy, gali atgauti sveikata, vartojant tas gyduoles.

Daktaras dave man recepta ir geras zinant, kad daugelis galetu pasinaudoti isz jo, asz pasiryzaus suteikti ji kiekvienam, kuris pareikalautu. Asz neturiu ka parduoti ir pinigų visai nenoriu. Aez garsinu vien delto, kad ezi zinla ne vienam gali buti naudinga. Jeigu reikalaujete, raszykite idedami merke ant atsakymo ir asz atslasiu jums ta recepta lietuvizkai kalbot. KAREL JOHNSON, 32 Hohman st., Hammond, Ind.

INOSTRAITYBE!
Kapitalistai sako: kad darbininkai uzmano ir velka, tai tas yra niekai.
Mes kuopele darbininku matydami jog musy sunkiai uzdirbti pinigai tenka pateniamams karoziaminkams. Taigi, udejome darbininkiską kareziama, kur lietviai po sunkaus darbo gales susiprinti savo spekas.
Keleiviai pribuve isz kity vietu gaus pas mus meilinga priemima ir prieteliską rodą.
Lietviu Prekystes SALONAS.
785 Bank str. WATERBURY, CONN.

Dr. Kallmerten GARSINGAS SPECIALISTAS

Chroniesky, nerviszky ir privatiszky ligy vyru, moteriy ir valku kuris iszgydo per paczta.

\$1.000

nagrados dnos del to gydintojo kuris iszgyde tiek ligy ligy i ta laika kiek Dr. K. Jofo gyduoles yra dirbamos isz zoliu ir szakny del kozno ligonio atkyrimo. DR. KALLMERTEN ISZGYDE TURSTANCZIUS. Daugelis likos gydintojap leisti kaip neiszgydami. Jeigu kenti ant kokio norints ligos, raszykite pas Dr K idant prieteliską RODA (DYKAI). Apraszkyt geras savo ligy, ly ty, (vyras ar moteriszke) amzi, kiek sveri, truput plauku ligonio ir uz 2 centus pacztinga merke apturesi teisinga apraszyma ar galima bus iszgydint ar ne. Adresas:

DR F. J. KALLMERTEN.

TOLEDO, OHIO.

Our fee returned if we fail. Any one sending sketch and description of any invention will promptly receive our opinion free concerning the patentability of same. "How to Obtain a Patent" sent upon request. Patents secured through us advertised for sale at our expense. Patents taken out through us receive special notice, without charge, in THE PATENT RECORD, an illustrated and widely circulated journal, consulted by Manufacturers and Investors. Send for sample copy FREE. Address,

VICTOR J. EVANS & CO.
(Patent Attorneys)

Evans Building, WASHINGTON, D. C.

TRAJANKA (APSERGETA)

Vienatinis sutaisytojas tikrosios Trajankos Suvienytose Valstijose, geriausiai sudrutinanczios, kuri susideda isz 52 visokiu zoliu, szakny, zioviu, sekly, vaisiu ir tt. isz viso svieto szaliu.

Ketvirta dalis svaro kasztuoja 25 centai, su prisiuntimu per paczta 35 centai, \$1.00 uz svara.

Perkucpziams 10 svaru uz \$6.00.

G. Hoffmann

lietuviszkas aptiekorius

103 Grand str.

BROOKLYN, N. Y.

Caecilia Hall.

GEO. SCHMIDT, prop.

101 & 103 Grand str.

Tarpe Wythe Ave. & Berry str.

BROOKLYN, N. Y.

Kambariai draugysziu susirinkimams. Svetaine parsamdoma del veseliju, baliu ir tt. Gerymai pirmos klesos; vynu visokio skyriaus, likieriu ir Lager Bier.

Draugystes szv. Juozapo susirinkimai atsibuna kas 1 ir 3 Utarninka.

Draugystes szv. Kazimiero susirinkimai atsibuna kas 1 ir 3 Petnyczia.

D. L. & W. R. R.

Trukiai iszeina isz Plymouth'o:

Ant 7:00; 8:47; 10:13; 11:51 isz ryto i Scranton New York, Philadelphia, Binghamton, Elmira Buffalo, ir visy tarpiniu stacijy bei i Vakarus.

Ant 7:38; 9:02; ir 11:3 isz ryto i Nanticoke Bloomburg, Northumberland bei visy tarpiniu stacijy ir susivienijant del Williamsport, Harrisburg, Pittsburg, sa tim re, ir t. t.

Ant 2:25; 3:47; 4:10; 7:41 ir 10:15 po pietu i Scranton New York, Buffalo, ir visy tarpiniu stacijy.

Ant 2: 0 2:49 4:32 6:43 9:50 11:30 pietu i Northumberland ir visy tarpiniu stacijy susivienijant del Williamsport, Harrisburg, Pittsburg, Baltimore ir t. t.

Tiktetai uz pigiause preke i visas szalis, Sziaura — Pietus, Rytus ir Vakarus ir i minksztuju angliu apielinke. Pasiklauskite ant dypo Plymouth, Pa.

Deimanto Elektros Kryzius.

Vadinamas taipgi Volta Kryzius, keleta metu atgal t. po lez rasta Anstrijoje, ir pasidėkavojant savo naudai ir ryzius tas veik praspiatinio Vokletijol, Francuzijol, Skandinavijol ir kitose Europos szalies, ir szindien yra labiausiai page daujamas kaip galingas vaistas nuo Reumatizmo ir daugelio kitų kuno negaliu.

Elektros Diemanto Kryzius gydo Reumatizma telp muskulu kaip ir sanariu Neuralgija ir kitus kuno skaudėjimus, Nerviszkuma Nervu nusilpnėjima, Silpnuma, Prastota Nerwu Gyvuma, Nervu Nupuolima Nemiga, Abejotunguma, Dvasios Nupuolima, Hysterija, Paralyziu, Sustengima, Drebuliu, Neuralgija, Apop ekzija, Nuomara, szv. Vito Szoki, Szirdies Plakima, Galvos skaudėjima ir visus Nerviszko sistemo sugedimus.

Veikmė jo apsirėszkia vati per save begyje keletos dienu, bet kartais už runka keles dienas.

Kryzių reikia nesziint dieną ir naktį, pakabinti ant szilkinio szniuruko ant kaklo augszciau szirdines indonbos. Melynoji pusė turi but in spaczia apversta ir sz naudojima ir viena syki ant dienos po to indė Kryziu in truputi drungna gerlansio ukuso skystima ir laikyk per keleta minucziu. Vaikams ziurint pagl amziu, ukuso roik su vandeniu atsikiesti. Prekė to Kryziaus yra vienas doleris ir gvarantuojame, kad jis suteiktokia at nauda kaip kad voriausieje elektriszkai dirzi. Kasztuojanti penkiolika bei dvideszimts sykiu daugiau. Koznas szeimynos sanarys sveikas ar ligotas niekaduo neturi but be to Elektriszko Kryziaus, kurs yra gerlansiu gelbėtojum priez visokias kuno negales ir skausms. Prisiusk viena dolerį per

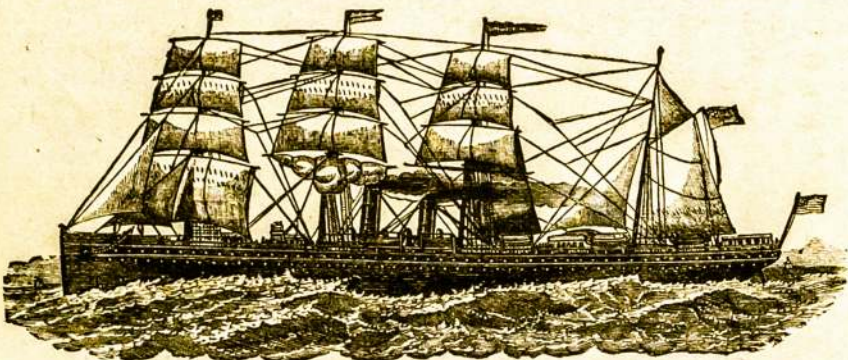
express, ar money order arba registruotoj gromatoj, o mes tametal savale kasztais pasius me viena Elektriszką Diemanto Kryziu, arba 6 už \$,00. Gaunamos tukstanziais reki mendacijis nuo ypstu, kurios su pagalba szio Stebuklingo Kryziaus iszsigydė. Yra uztektina dėl parodymo jo magiszkos galybes. Szta! pora tekis rekomendaciju:

Asz naudojami juq Diemanto Elektros Kryzių nuo 21 Kovo ir persitikrinau, kad tas kryzius tikrai telp pagalbingas, kaip sakėte. Per ilga laiką asz negalėjau valdyti savo deezines rankos ir daug kentėjau: visada turėdavau laikyti ją pariszia. Po naudojimo begy dviejų sanvaiczių juq Diemanto Elektros Kryziaus galėjau apsileiti jau le parisziemo Dabar su ta ranka neszu pilną kibirą vandens. Asz ir nežinau kaip atidėkavoti jums už telp didele suteikta man pagalba.

ANDRES MADSEN, 2635 Quincy Ave., OGDEN UTAH, April 15 1892

The Diamond Electric Cross Co. Dept 27, 306 Milwaukee ave., CHICAGO,

Gerbtini Tautiečiai!

Turiu už garbę praneszti visiems lietuviams, jog epsiemiau agentyste ant labaigerų linijų. Taigi parduodu Laivakortes ir siuncziu pinigus į visas dalis svieto. Uztkriuu jog su, nuo manęs pirktoms laivakortėms pervaziuosit didmarį per 8-9 dienas. Nusiuncziu pinigus į Lietuvą ir į kitus krasztus pasaulės, labai greitai.

Prie to apsaugoju naminius rakandus (furniture) nuo ugnies (fire - insurance). Turiu labai czystą ir puikią užeigą dėl svetelių, užlaikau vyną alų, degtinę ir kitokius gėrymus, kurie žinau patiks dėl lietuvių ir nei prabaszezius nepaniekytų. Su guodone Kazimieras Baltrukonis.

Adrisuokit sziteip: **CHAS V. BOLTH,**
686 North Rivers Side str. WATERBURY, CONN.

KAZUNO

TRAJANKA, TRAJANKA, TRAJANKA!

Privalo rasti kiekvienoje szeimyniszkoje stuboje, nes yra svarbi naminė gyduolė.

Trajanka suramina nuvargusius nervus, pagerina smoką ir apmalszina **Gumba.** 65 ct. su prisiuntimu per paczta.

GUMBO-KURA, GUMBO-KURA.

Senei laukta gyduolė nuo Gumbo, patrukimo, skaudėjimo po krutine ir tam panaszių ligų. Gumbo kura ne tik apmalszina, bet ir praszalina Gumbą \$1.00 už praparetą su prisiuntimu \$1.25.

Raszyk pas aptiekoriu:

L. M. KAZUNAS,

107 S. Main str. SHENANDOAH, PA.

Darbas

suvienytai del slobumo kuno ir viso Gyvumo speku.

Delto yra reikalingas sustij rini-
mui muskulu ir pailginimo stip-
rumo darbe.

Severa's Stomach Bitters

atlieka szita per sutrovėjimą mais-
to, sujautrinimą skilvio, sulaiky-
mą sukietėjimo vidurių, pastipri-
nimą nervų, czystijimą ir padau-
ginimą kraujo. Nėra geresnes
gyduoles nuo vidurių.

Preke 50 ct. ir \$1.00.

W. F. SEVERA.

MANUFACTURING PHARMACIST.

CEDAR RAPIDS, IOWA.

Severos gydūlės yra gaunamos

pas A. Groblevskij, 111 Main str.

Plymouth, Pa.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS Kaz. Miliszauskas

256 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa.

Siuva puikiausiai visokius siutus pa-
gal naujusia madą, duoda drutą ir
gerą materiją ir už pigę prekę.

Teipogį senus ant naujų perdirba.
Visi pas savo Tautietį.

Dr. Leonard Landes, Lietuwiszkas Doktoras.

134 E. 24 Ul. New York.

Garsingas gydytojas vyriszku ir moteriszku ligų. Mokinosi universi-
tete New Yorke, praktikavo ligon-
bucziuose; Vielniuje, Berlyne, kara-
liszkoje mokykloje Londone, buvo
perdėtinu mokslo Labanon, Balle-
vue, Port Graduale Hospital College
ir t. t.

Uz tikrina iszgydyma

visų slaptų ir paprastų ligų, kaipo
tai: plauczių, kepenų, skaudėjimą
vidurių galvos, nepomietį, apalpimą,
skaudulius, žaizdas, tynimą, mote-
riszkas ligas ir nevaisingumą. Gy-
dymui nerviszku ligų reikia naudot
elektrikinius prietaisas.

Ligas lytiszku dalii

iszgydysiu į keles dienas, taipogi
ligas pilvo, uždegimą žarnų, iszdzi-
vimą pieno, skaudėjimą lupų, nosies,
akių, ausų, nustojimą pajiegu ir t. t.
Iszgydymą užtkrinu kiekviename
atsitikime. Chroniszkas ligas gydu
pasekmingai, ir slėpemas ligas užlai-
kau slapybėje.

Dr. Leonard Landes.

134 E. 24th st., Cor. Lexington Ave.

Offiso valandos: nū 9 ryto. iki 1 po piet
nū 5 po piet iki 8 vakaro

Nedėliomis: nū 8 iki 10 val. ryto;

nū 2 iki 4 val. po piet.

Rodos per gromatas dykai.

Užpraszydami gydyklas prisiuski-

te \$1.00.

Jeigu sergi, tai paraszyk kiek
turi metų, kiek sveri ir apraszyk sa-
vo ligą, o asz prisiusiu gydyklas ku-
riomis iszsigydysi.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuve tapo

Apdowanota

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkos Paro-
dos už rupestringą, tei-
singą ir artistiszką isz-
dirbimą.

KARUNŲ, SZARPU,
KUKARDŲ, ROZETŲ,
BERLŲ, MARSZAL-
KINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreikszi guo-
dotiniems Kunigams ir guodotin.
Draugystėms, kad asz dirbu wi-
sus augszciaus paminėtus daig-
tus **Pigiausei, Teisingiausci**
ir Geriausci, nes per 30 metų
užsiimdama iszdirbimais igijau
geriausę praktiką ir dėl to galiu
viską padirbt pigiau ir geriau ne-
gu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

